

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

PAMIATKOVÁ ZÓNA RATKOVÁ

ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

Riaditeľ : **Ing. arch. Zuzana Klasová**

Spracovatelia : Ing. Ladislav Huňavý
Mgr. Katarína Damjanovová
Mgr. Gabriela Brežňanová
Ing. Agáta Bystrianská
Ing. Anna Faturová
Ing. arch. Silvia Pavlová

© KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD BANSKÁ BYSTRICA, Lazovná č. 8, 974 01 Banská Bystrica, 2015

OBSAH

I. ANALÝZA VÝVOJA ÚZEMIA

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMÍ

4

- A.1. Názov pamiatkového územia
- A.2. Kraj, okres, mesto podľa základnej územnej jednotky a katastra
- A.3. Orgán, ktorý pamiatkové územie vyhlásil, dátum vyhlásenia
- A.4. Číslo pamiatkového územia

PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANICE PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

4

- B.1. Parcelné vymedzenie hraníc
 - B1.1. Zoznam parciel
- B.2. Informácia o zanesení hraníc v katastri

ÚDAJE O ZADANÍ A SPRACOVANÍ ANALÝZY VÝVOJA ÚZEMIA

6

- C.1. Účel spracovania urbanistického a stavebno-historického výskumu
- C.2. Metóda spracovania a dátum spracovania výskumu

ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII

6

- D.1. Prehľad platných územnoplánovacích dokumentácií, štúdií a návrhov
- D.2. Mapové podklady

HISTORICKÝ A ARCHITEKTONICKÝ VÝVOJ ÚZEMIA

8

- E.1. Stručný historický a stavebný vývoj územia
- E.2. Zásadné historické a vývojové etapy

II. PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA

CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA

14

F.1. Pamiatkové hodnoty územia hmotnej povahy

- F.1.1. Obraz krajiny (vonkajší, vnútorný obraz územia) – charakteristické pohľady.
- F.1.2. Vonkajší obraz územia – panoráma, silueta
- F.1.3. Vnútorný obraz územia – priestorová štruktúra
 - F.1.3.1. Hmotová skladba zástavby
 - F.1.3.2. Strešná krajina
- F.1.4. Funkčné využitie územia
- F.1.5. Historický pôdorys
- F.1.6. Objektová skladba územia – kompozícia
 - F.1.6.1. Dominanty a akcenty
 - F.1.6.2. Priestory – námestia, ulice a voľné plochy
 - F.1.6.3. Zástavba (architektonické, umelecko-historické a výtvarné hodnoty objektov)
 - F.1.6.4. Zatriedenie nehnuteľností
- F.1.7. Archeologické náleziská
- F.1.8. Zeleň v pamiatkovom území
- F.1.9. Prvky uličného interiéru a uličného parteru
 - F.1.9.1. Drobná architektúra

F.2. Pamiatkové hodnoty územia nehmotnej povahy

F.3. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA

G. ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE HODNÔT ÚZEMIA 80

G.1. Požiadavky na primerané funkčné využitie územia

G.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie

G.2.1. Požiadavky na zachovanie a ochranu historickej pôdorysnej schémy

G.2.2. Požiadavky na reguláciu novej zástavby a riešenie rezervných plôch

G.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu hodnotnej objektovej skladby

G.3.1. Požiadavky na ochranu charakteru tradičnej skladby zástavby

G.3.2. Požiadavky na zásady diferencovaného prístupu k ochrane, obnove a údržbe objektov

G.4. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov

G.5. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu prvkov uličného interiéru a uličného parteru

G.5.1. Požiadavky na ochranu typických prvkov prostredia

G.5.2. Požiadavky na zachovanie, použitie charakteristických stavebných materiálov

G.5.3. Požiadavky na zachovanie, ochranu, obnovu a údržbu pamiatkových a výtvarných hodnôt drobnej architektúry a výtvarných diel

G.5.4. Požiadavky pre umiestňovanie reklamných zariadení a nasvetlenia - iluminácie

G.5.5. Požiadavky na riešenie infraštruktúry a technických zariadení

G.6. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu charakteristických pohľadov

G.7. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu archeologických nálezísk

G.8. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu zelene v pamiatkovom území

H. LEGISLATÍVA, manažment ochrany, využívania a regenerácie územia 89

H.1. Legislatíva, medzinárodné dohovory

H.2. Pamiatkový zákon a základné pojmy

H.3. Krajina, základné pojmy a legislatíva

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

IV. PRÍLOHY

Grafická dokumentácia

Výkresová dokumentácia

I. ANALÝZA VÝVOJA ÚZEMIA

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMÍ

- A.1. Názov pamiatkového územia:** Pamiatková zóna Ratková
A.2. Kraj, okres: Banskobystrický, Revúca
Obec: Ratková
Katastrálne územie: Ratková
Počet NKP v pamiatkovom území: 9 NKP
A.3. Orgán, ktorý pamiatkové územie vyhlásil: Okresný úrad Rimavská Sobota, Vyhláška o vyhlásení historického jadra obce Ratková za pamiatkovú zónu
Dátum vyhlásenia: 17.10.1994
Účinnosť: 19.07.1996
A.4. Číslo pamiatkového územia podľa Ústredného zoznamu pamiatkového fondu (ďalej „ÚZPF“): 65

B. PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANICE PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

B.1. Parcelné vymedzenie hraníc Pamiatkovej zóny Ratková

Parcelné vymedzenie hraníc pamiatkového územia je uvádzané podľa rozhodnutia o vyhlásení zmeny vymedzenia Pamiatkovej zóny Ratková vydaného Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky č. MK-237/2014-221/1004 zo dňa 20. 01. 2014.

Popis priebehu hranice pamiatkového územia:

Východiskovým bodom popisu hranice pamiatkovej zóny (ďalej len „PZ“) je jej najsevernejší bod, ktorý tvorí styčný bod parciel 1901/2, 456/2 a 1919/2. Hranica PZ ďalej pokračuje juhovýchodným (ďalej „JV“) resp. južným smerom po hranici parciel 1901/2, 249, 248/1, 251, 252/2, 257, 273/5, 259/1, 259/3, 259/4, 259/5, 260 až do styčného bodu parciel 260, 261 a 1919/2. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1919/2 smeruje do styčného bodu parciel 232, 230 a 1919/2. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 230, 227, 221/1, 217/4, 217/3, 217/2, 217/6 až do styčného bodu parciel 217/6, 1900/2 a 217/1. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1900/2 smeruje do styčného bodu parciel 1900/2, 209/2 a 209/1. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 209/2, 209/3, 207/2, 206/5, 206/4, 193, 175, 176, 180/2, 180/1 až do styčného bodu parciel 180/1, 1900/5 a 179. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcely 1900/5, 571/5 a 1903 smeruje do styčného bodu parciel 1903, 166/1 a 166/2. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 166/2, 165/2, 1902/1, 1211/2, 1211/1, 1208, 1207, 1212/2, 1202, 1209, 1902/1 až do styčného bodu parciel 1902/1, 1165/3 a 1165/5. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc 1902/1 smeruje do styčného bodu parciel 1902/1, 48 a 50. Ďalej hranica PZ pokračuje po hranici parcely 50 až do styčného bodu parciel 50, 48 a 1899/1. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1899/1 smeruje do východného rohu parcely 27/3. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 27/3, 28, 26 až do styčného bodu parciel 26, 23 a 1899/1. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1899/1 smeruje do východného rohu parcely 8/1. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 8/1 a 8/2 až do severného rohu parcely 8/2. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1899/1 smeruje do východného rohu parcely 12. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 12, 409/1, 404, 403/2, 400, 398, 396/2, 396/1, 397/1, 394/2, 393, 392/1 až do styčného bodu parciel 392/1, 392/2 a 388/9. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 388/9 smeruje do styčného bodu parciel 388/9, 389/2 a 389/1. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 389/2, 382/2, 378, 370/1, 371, 369/1, 368/1, 365, 367, 352, 365, 367, 352, 356/1, 351/2, 346, 342, 345, 331/1, 332, 329, 328, 320, 313/1, 311/2, 311/1, 310/1, 309/1, 309/2, 305/1 až do styčného bodu parciel 305/1, 305/3 a 1901/1. Odtiaľ

hranica PZ, pretínajúc parcely 1901/1, 571/4 a 1901/2 smeruje do juhozápadného (ďalej len „JZ“) rohu parcely 456/3. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 456/3, 456/1 a 456/2 až do východiskového bodu opisu hranice PZ, ktorým je styčný bod parciel 1901/2, 456/2 a 1919/2.

B.1.1. Zoznam parciel nachádzajúcich sa v pamiatkovej zóne:

1, 2, 3, 4/1, 4/2, 4/3, 4/4, 5, 6, 7, 12, 50, 55, 56, 57, 58, 59/1, 59/2, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78/1, 78/2, 78/3, 79/1, 79/2, 80, 81, 82, 83, 84/1, 84/2, 85, 86/1, 86/2, 86/3, 86/4, 86/5, 87/1, 87/2, 87/3, 88, 89, 90, 91, 92/1, 92/2, 92/3, 92/4, 92/5, 93/1, 93/2, 94, 95, 96, 97/1, 97/2, 97/3, 98/1, 98/2, 98/3, 98/4, 98/5, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110/1, 110/2, 112, 113/1, 113/2, 113/3, 113/4, 114/1, 114/2, 114/3, 114/4, 115, 116, 117/1, 117/2, 117/3, 118, 119, 120, 121/1, 121/2, 122, 123, 124, 125/1, 125/2, 125/3, 125/4, 125/5, 125/6, 126, 127, 128, 129/10, 129/11, 129/2, 129/3, 129/4, 129/5, 129/6, 129/7, 129/8, 129/9, 130, 131/1, 131/2, 132, 133, 134, 135/1, 135/2, 135/3, 136/1, 136/2, 136/3, 137, 138, 139, 140, 141/1, 141/2, 142, 143/1, 143/2, 143/3, 143/4, 144, 145, 146, 147, 148, 149/1, 149/2, 149/3, 149/4, 150, 151, 152/1, 152/2, 152/3, 152/4, 152/5, 153, 154, 155, 156, 157, 159/1, 159/2, 159/3, 159/4, 160/1, 160/2, 161, 162, 163, 164/1, 164/2, 164/3, 164/4, 164/5, 165/1, 165/2, 166/1, 166/2, 167/1, 167/2, 168/1, 168/2, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180/1, 180/2, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199/1, 199/2, 201, 204/1, 204/2, 205/1, 205/2, 206/1, 206/2, 206/3, 206/4, 206/5, 207/1, 207/2, 208, 209/1, 209/2, 209/3, 210/1, 210/2, 217/2, 217/3, 217/4, 217/5, 217/6, 218, 220, 221/1, 221/2, 222, 225, 226, 227, 228, 229/1, 229/2, 229/3, 229/4, 229/5, 229/6, 230, 248/1, 248/2, 249, 250, 251, 252/1, 252/2, 253, 254, 255, 256, 257, 258/1, 258/2, 258/3, 259/1, 259/2, 259/3, 259/4, 259/5, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268/1, 268/2, 268/3, 268/4, 268/5, 269/1, 269/2, 269/3, 270, 271, 272, 273/1, 273/2, 273/3, 273/4, 273/5, 273/6, 273/7, 273/8, 274, 275/1, 275/2, 276, 277, 278/1, 278/2, 278/3, 278/4, 278/5, 278/6, 278/7, 279/1, 279/2, 279/3, 279/4, 279/5, 279/6, 279/7, 279/8, 280, 281/1, 281/2, 281/3, 281/4, 282, 283, 284, 285/1, 285/2, 285/3, 285/4, 286, 287, 288, 289/1, 289/2, 289/3, 290/1, 290/2, 291/1, 291/2, 291/3, 292, 293, 294/1, 294/2, 295/1, 295/2, 295/3, 296, 297/1, 297/2, 297/3, 298/1, 298/2, 299/1, 299/2, 300, 301/1, 301/2, 302/1, 302/2, 302/3, 303, 304, 305/1, 305/2, 305/3, 306, 307, 308, 309/1, 309/2, 310/1, 310/2, 311/1, 311/2, 312/1, 312/2, 312/3, 313/1, 313/2, 314/1, 314/2, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322/1, 322/2, 323, 324, 325, 326/1, 326/2, 328, 329, 330/1, 330/2, 330/3, 330/4, 331/1, 331/2, 331/3, 332, 333/1, 333/2, 334, 335, 336, 337/1, 337/2, 337/3, 337/4, 338, 339/1, 339/2, 340/1, 340/2, 340/3, 341, 342, 343/1, 343/2, 343/3, 344, 345, 346, 347, 348/1, 348/2, 349, 350, 351/1, 351/2, 352, 353, 354, 355, 356/1, 356/2, 357, 358, 359, 360/1, 360/2, 361/1, 361/2, 362/1, 362/2, 362/3, 362/4, 363/1, 363/2, 363/3, 364, 365, 366/1, 366/2, 367, 368/1, 368/2, 369/1, 369/2, 369/3, 370/1, 370/2, 371, 372/1, 372/2, 372/3, 373/1, 373/2, 373/3, 374/1, 374/2, 374/3, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382/1, 382/2, 388/9, 389/2, 390, 391, 392/1, 393, 394/1, 394/2, 396/1, 396/2, 397/1, 397/2, 398, 400, 403/1, 403/2, 404, 405, 409/1, 409/2, 571/4, 571/5, 1201, 1202, 1206, 1207, 1208, 1209, 1211/1, 1211/2, 1212/1, 1212/2, 1899/1, 1899/2, 1900/1, 1900/2, 1900/3, 1900/4, 1900/5, 1901/2, 1902/1, 1903, 1919/2.

B.2. Informácia o zanesení hranice v katastri

V roku 2011 vykonal Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „PÚ SR“) podľa § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. c) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) revíziu PZ Ratková, z ktorej vyplynul návrh na zmenu vyhlásenia PZ v rozsahu prispôsobenia hranice PZ aktuálnemu stavu zachovania pamiatkových hodnôt územia, upresnenia hranice PZ a jej zosúladenie

s čiarami polohopisu v aktuálnej katastrálnej mape. PÚ SR v roku 2014 požiadal Okresný úrad Revúca, katastrálny odbor, o doplnenie a úpravu záznamov chránených skutočností podľa rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-237/2014-221/1004 zo dňa 20. 01. 2014. Nehnuteľné kultúrne pamiatky, nachádzajúce sa v pamiatkovom území, sú označené kódom ochrany 201 - Kultúrna pamiatka, ostatné nehnuteľnosti sú na listoch vlastníctva označené kódom ochrany 203 – Pamiatková zóna.

C. ÚDAJE O ZADANÍ A SPRACOVANÍ VÝSKUMU

C.1. Účel spracovania urbanisticko-historického výskumu

Urbanistický a stavebno-historický výskum PZ Ratková je spracovaný pre poznanie a definovanie pamiatkových hodnôt územia a spracovanie zásad ochrany, obnovy a prezentácie týchto hodnôt. Zásady ochrany pamiatkového územia sú v zmysle § 29 pamiatkového zákona, dokumentom na vykonávanie základnej ochrany toho územia a sú súčasťou územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia, ktorý je podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

C.2. Metóda a dátum spracovania výskumu

Zásady ochrany, obnovy a prezentácie pamiatkového územia sú spracované na základe realizovaného archívneho a terénneho výskumu, odbornej literatúry, historických mapových podkladov, fotodokumentácie a podľa Usmernenia Pamiatkového úradu SR k spracovaniu dokumentácie „Urbanisticko-historický výskum“ s platnosťou od 01.01.2011. Prieskum terénu a analýza pamiatkových hodnôt územia boli realizované v rokoch 2014-2015.

D. ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII

Obec nemá platnú územnoplánovaciu dokumentáciu.

D.1. Prehľad platných územnoplánovacích dokumentácií, štúdií a návrhov

1. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (ďalej len „KURS“)

- a/ spracovateľ: AUREX, s.r.o., Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava, v zastúpení - Ing. arch. Ľubomír Klaučo;
- b/ dátum: december 2001
- c/ schválila: Vláda SR uznesením č. 528 v roku 2002

2. Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ďalej len „ÚPN VÚC Banskobystrický kraj“)

- a/ spracovateľ : URKEA s. r. o., Urbanizmus, krajinná ekológia, architektúra, 974 00 Banská Bystrica, Zvolenská cesta č. 20, zástupca firmy – Ing. arch. Ľudovít Jankovič, hlavný koordinátor – Ing. arch. Mária Chocholová
- b/ dátum : september 1998
- c/ schválila : Vláda SR uznesením č. 394 z 09. 06. 1998. Nariadenie vlády SR, ktorým sa vyhlásila jeho záväzná časť, bolo uverejnené v Zbierke zákonov SR č. 263/1998, čiastka č. 99, dňa 18. augusta 1998.

3. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 2004 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 611/2004 zo dňa 16. a 17. decembra 2004, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením BBSK č. 4/2004 zo dňa 17. decembra 2004, ktoré nadobudlo účinnosť 21. januára 2005.

4. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 1/2007 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 222/2007 zo dňa

23. augusta 2007, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením BBSK č. 6/2007, ktoré nadobudlo účinnosť 27. septembra 2007.

5. **ÚPN VÚC Banskobystrický kraj – Zmeny a doplnky č. 2009** boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja uznesením č. 94/2010 zo dňa 18. júna 2010, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením BBSK č. 14/2010, ktoré nadobudlo účinnosť 10. júla 2010
 - podporovať vzťah medzi mestom a vidiekom, zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby bývania s historicky utvorenej okolitej krajiny, činnosti zamerať na poľnohospodársky pôdny fond a obmedziť možné negatívne dôsledky
6. **Územné a hospodárske zásady pre ÚPN VÚC okres Revúca**
 - a/ spracovateľ: Aura Banská Bystrica
 - b/ dátum: 1997

D.2. Mapové podklady, katastrálne mapy, historické mapy

Historické mapy

1. Historická mapa. Ratková. 1782-1784. I. vojenské mapovanie. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR
2. Historická mapa. Ratková. Po roku 1845. II. vojenské mapovanie. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR
3. Historická mapa. Ratková. 1869-1887. III. vojenské mapovanie. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR
4. Historická mapa. Ratková. 1868. Doplnky z r. 1936. Kópia.
Archív Pamiatkového úradu SR

D.3. Staršie prieskumy a výskumy

- Návrh na vyhlásenie PZ Raková, Pamiatkový ústav Bratislava, regionálne stredisko Rožňava, 1994. Archív KPU Banská Bystrica, pracovisko Lučenec, sign T. 171
- Ratková. Návrh na zmenu vyhlásenia pamiatkovej zóny. Pamiatkový úrad SR, 2011. Vypracoval Ing. arch. Peter Andráš. Archív KPU Banská Bystrica, pracovisko Lučenec, sign. T 273.

D.4. Literatúra a ďalšie pramene

- BOROVŠZKY, Samuel: Gömör-Kishont Vármegye (Magyarország Vármegyéi és Városai). Budapest: 1910
- FOLTYN, Ladislav – KEVICZKY, Alexander – KUHN, Ivan: Architektúra na Slovensku do polovice XIX. storočia. Bratislava, 1958
- GALLO, Ján: Muráň. Dominanta Prešov, 2001.
- HUDÁK, Ján: Patrocíniá na Slovensku. Bratislava, 1984
- KOVÁCS, István B.: Gemersko. Črty tváre regionálnej vlasti vo faktoch, obrazoch a myšlienkach. Rimavská Sobota, 2005
- KOVÁČ, Dušan: Dejiny Slovenska. Bratislava, 1998.
- KRESÁNEK, Peter: Slovensko. Ilustrovaná encyklopédia pamiatok. Simplicissimus, vydavateľstvo s. r.o., Bratislava, 2009
- KUČA, K. - KUČOVÁ V.: Principy památkového urbanismu. Praha, 2000.
- LABUDOVÁ, Zuzana: Gemerský klasicizmus. In: Arslexikon – výtvarné umenie na Slovensku
- MENCL, Václav: Lidová architektura v Československu. Praha, 1980.

- PETRÍK, B. – RYBÁR, P.: Evanjelická encyklopédia Slovenska. Bratislava, 2001.
- SKALSKÁ, Monika: Jelšava a Jelšavské panstvo v stredoveku. K osídleniu severného Gemera. Matica Slovenská, 2009
- ŽUDEL, Juraj: Stolicie na Slovensku, Obzor Bratislava, 1984
- Súpis pamiatok na Slovensku. Zväzok tretí R – Ž, Obzor Bratislava, 1969

E. HISTORICKÝ A ARCHITEKTONICKÝ VÝVOJ ÚZEMIA

E.1. Stručný historický a stavebný vývoj územia

Vzhľadom na banícky ráz územia, v ktorom sa nachádza Ratková, možno jej vznik predpokladať najneskôr v polovici 13. storočia. Cesta spájajúca Ratkovú s okolím je popisovaná v donačnej listine kráľa Bela IV. z uvedeného roku, ktorá sa vťahuje na osídľovanie Horného Gemera po tatárskom vpáde. Prvá písomná zmienka o nej pochádza z roku 1413. V priebehu 15. a 16. storočia sa zemepanské mestečko vo vlastníctve rodu Drienčanských vyvinulo na remeselné a obchodné centrum blízkeho okolia v údolí rieky Západný (Ratkovský) Turiec, od 16. storočia s významnou evanjelickou latinskou školou. V tomto období jej bola pravdepodobne udelená výsada usporadúvania trhov. Najväčší rozkvet zaznamenala Ratková v 18. a 19. storočí, v rokoch 1786 – 1827 bola **sídlom Gemerskej stolice**, od druhej polovice 19. storočia až do roku 1919 **sídlom slúžnovského okresu so štyrmi notariátmi**. Obyvateľstvo sa živilo poľnohospodárstvom, dolovaním **železnej rudy a jej spracovávaním**. V hámroch a hutách sa vyrábalo a spracovávalo železo z blízkych nálezísk v Železníku, Sirku a Rákoši. Výrobu železa postupne nahradili remeslá, ktorým dominovalo garbiarstvo (kožiarstvo), valchárstvo, súkenníctvo, tkáčstvo a obuvníctvo. Rozvoj Ratkovej ako centra okolia upevnilo povolenie Márie Terézie z roku 1756 usporadúvať štyrikrát ročne jarmoky a týždenne menšie trhy. Roku 1850 tu bolo až 310 majstrov a 116 tovarišov, ratkovskí remeselníci obchodovali so svojim tovarom na celom území uhorského kráľovstva. Väčšina domov zanikla alebo bola poškodená požiarom v roku 1827, ale už v roku 1828 žilo v 160 domoch 1346 obyvateľov a do roku 1837 sa ich počet zvýšil na 1615. Úpadok drobnej remeselnej výroby i začínajúca veľkovýroba spôsobili napriek v okolí fungujúcim baniam na železnú rudu a magnezit vlnu vysťahovalectva. V roku 1906 Coburgovci, ktorí vlastnili lesné komplexy v Ratkovej a jej okolí, postavili budovu lesnej správy, ktorá zanikla v roku 2009. V juhovýchodnej časti obce boli v roku 1908 postavené tri administratívne budovy určené čiastočne i na ubytovanie úradníkov slúžnovského okresu. V minulosti bola centrom **kultúrneho života celého regiónu**. V roku 1929 súčasne s elektrifikáciou banských závodov na Železníku a v Rákošskej Bani bola do obce zavedená elektrina. 1. septembra 1933 bola založená meštianska škola sídliaca v budove radnice. Krátko po druhej svetovej vojne dala obec Ratková vydláždiť námestie kockami z čierneho čadiča a vybudovala tu dva menšie parky. V priebehu šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov 20. storočia boli v Ratkovej vybudované viaceré verejné stavby – škola, bytovky pre učiteľov, kúpalisko, kultúrny dom, dom služieb, telocvičňa, vodovod a pod. Neskôr, pravdepodobne po roku 1980, sa na východnom okraji námestia začalo s výstavbou unifikovanej panelovej stavby nákupného strediska, skelet ktorej narušá vstup do historického centra.

Historický dátum	Historická udalosť	Stavebná a hospodárska činnosť
polovica 13. storočia	existencia Ratkovej, patrila rodu Drienčanských (Derenczényi)	
1243	v donačnej listine týkajúcej sa osídľovaníu Horného Gemera, popisovaná cesta spájajúca Ratkovú s okolím	
1413	v listine, novej donácii pre rodinu Drienčanských, sa nachádza zmienka o Ratkovej	
1427		evidovaných 27 port
1440-1462	dianie ovplyvňovali husitské a bratrícke vojská	
15. – 16. storočie		výroba a spracovávanie železa, hlavne na náradie, pravdepodobne udelená trhová výsada
1564		pracovali 4 hámre a 3 huty
1594	ratkovská cirkev prijala Artikuly bratstva gemerského; evanjelická cirkev	
1692	pečatidlo obce s nápisom Sigillum oppidi Rathko a datovaním	- prvýkrát vyhorel kostol, ostala len murovaná svätyňa; počas troch rokov bol obnovený interiér kostola, zaklenutý v roku 1704 - úpadok želiarskej výroby, nárast počtu remeselníkov, najmä garbiarov, tkáčov, obuvníkov
	Ratková sa vyvinula na remeselnícke a obchodné stredisko okolia	
18. storočie		rozvoj sídla sa prejavuje výstavbou alebo prestavbou viacerých verejných, cirkevných budov a výrobných objektov
1707		založenie nového cintorína
1725		postavená budova školy
1745		postavená murovaná obecná sýpka
1748		výstavba mestskej pivnice
1754	na rieke Turiec zaregistrované 4 valchovne, prevažnú väčšinu obyvateľov Ratkovej tvoria valcháři	radnica postavená z kamenného muriva
1756	udelené povolenie na usporadúvanie krajinských jarmokov; žiadaným výrobkom ratkovských garbiarov bol safián,	

	vyrobený z jahňacej, teľacej či kozej kože	
1767		vybudovanie novej školy
1784		nad pivnicou postavený obchod (magazín)
1785 – 1786		postavená nová veža (zvonica)
1790		vybudovanie dreveného mlyna v časti Próža
1798		mlyn prebudovaný na murovaný
prelom 18. – 19. storočia	Ratková centrom kožiarskej výroby ; najmä výroba červeného safiánu; z remeselníkov prevládajú čižmári a tzv. hrubí krajčíri	
1813		okolo fary postavený kamenný múr
1815		rekonštrukcia mlyna
1817		prestavba radnice
1818		evanjelická cirkev postavila klasicistickú školu; latinský nápis na priečelí budovy: Zelo et industria Ratkoviensium hae scholae sunt erectae (Žiarivou usilovnosťou táto škola bola postavená)
1827		požiar zasiahol centrum Ratkovej, rekonštrukcia a dostavba kostola poškodeného požiarom
1847	založený čitateľský spolok	
1850	doložené pôsobenie 310 majstrov a 116 tovarišov	
1850 - 1919	počas viacerých reorganizácií systému verejnej správy Ratková sa stala sídlom slúžnovského okresu	
1853		postavená nová budova fary
1874	garbiari vyrábajúci safián založili špecializovaný spolok	
1895-1923		ŕažba magnezitu vrchu na Sušanskom vrchu
1886		postavená synagóga (dnes pekáreň?)
1903		v severnej časti Ratkovej (pri hone Próža) vybudovaná tkáčovňa , známa pod pomenovaním Sivošova fabrika, s vodnou turbínou a strojmi na výrobu súkna
1906		postavená budova správy Coburgovských lesov

1908		pre potreby slúžnovského okresu boli na južnom okraji postavené 3 administratívne budovy s bytmi pre úradníkov
1929	elektrifikácia Ratkovej	
1933		zriadená Štátna meštianska škola, ktorá sídlila v budove radnice
1937	pod vežou odhalená pamätná tabuľa občanom, ktorí padli v 1. svetovej vojne	
od 2. polovice 20. storočia	Ratková stráca postavenie centra regiónu	

E.2. Zásadné urbanistické vývojové etapy

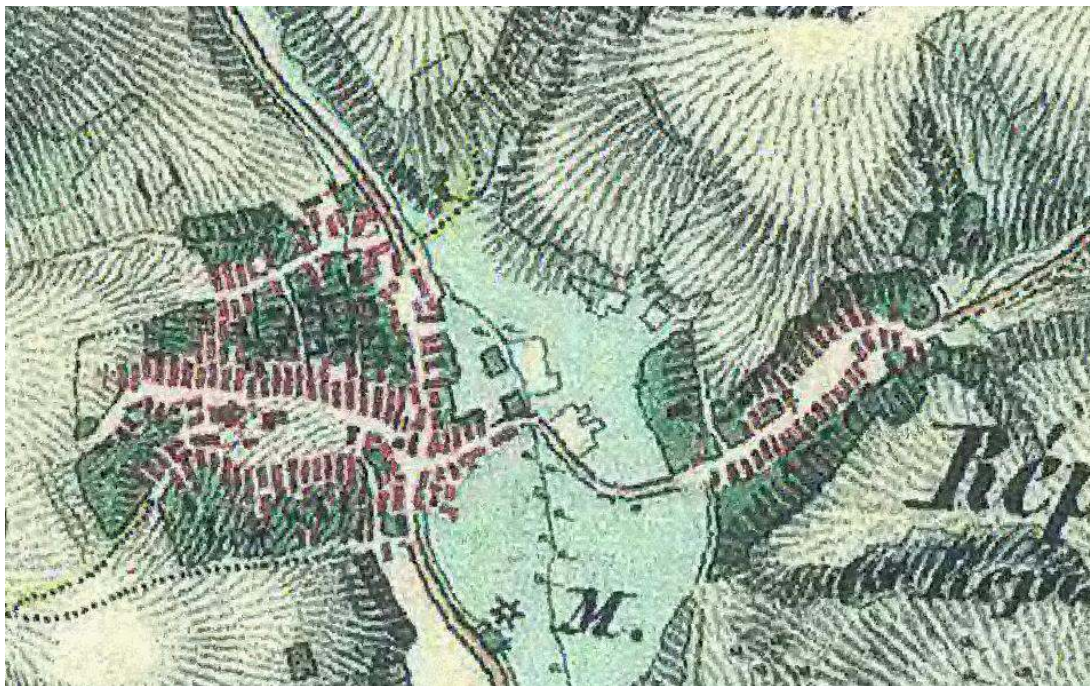
Existenciu staršieho osídlenia možno, vychádzajúc z baníckeho rázu územia a zmienke o komunikácii spájajúcej Ratkovú s okolím v donačnej listine z roku 1243, predpokladať v prvej polovici 13. storočia, aj keď prvá písomná zmienka o Ratkovej pochádza z roku 1413. Najneskôr v 18. storočí bola Ratková sformovaná do súčasného územného rozsahu. Zástavba sídla sa postupne zahusťovala, prípadne obmieňala na mieste a nerozširovala sa do krajiny. Prvé vojenské mapovanie zachytáva stav pred požiarom v roku 1827, kedy stáli približne na mieste súčasnej budovy obecného úradu, radnice, dva menšie objekty.

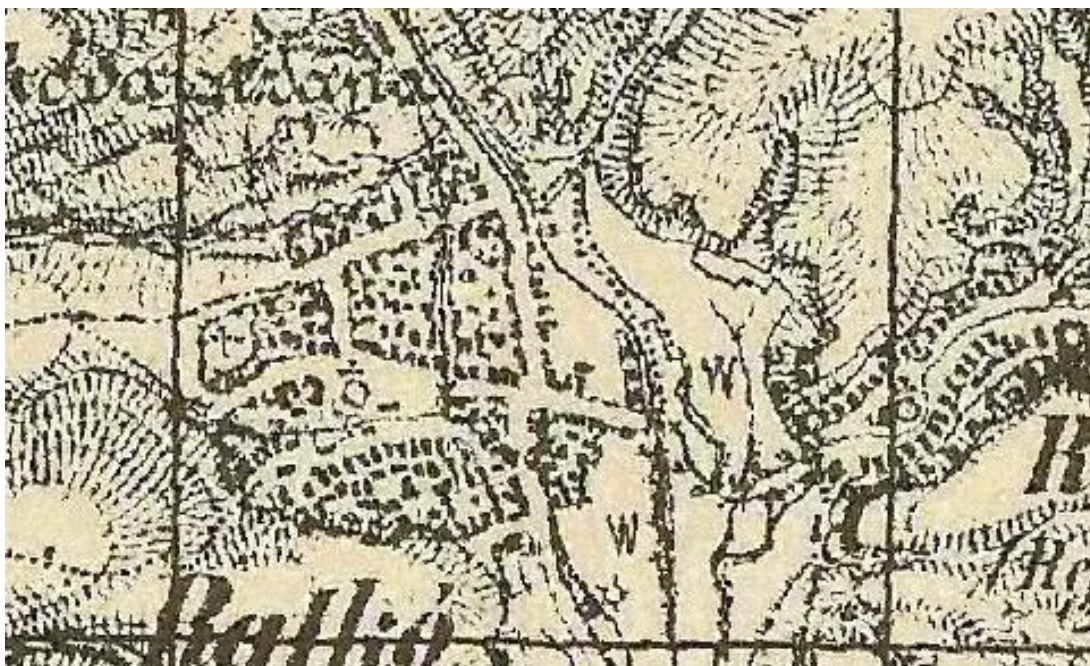
Historická mapa. Ratková. 1782-1784. I. vojenské mapovanie

Po požiaroch sa obec obnovila na rovnakom pôdoryse, jadro Ratkovej nadobudlo novou výstavbou vzhľad mestečka. Polšošovkovité námestie vzniklo kolmo (západne) na komunikáciu vedúcu na juh do Tornale a na sever do Revúcej. Kompozícia priestoru napovedá o riadenom, dlhodobom usmerňovanom vývoji sídla s charakterom obchodno-remeselného centra, ktoré slúžilo ako miesto sociálnych i obchodných kontaktov. Námestie je

obstavané remeselníckymi domami, rešpektujúc pôvodnú parceláciu a charakter zástavby. Dominantné postavenie má stavebný komplex uzatvárajúci západný koniec námestia, tvorený evanjelickým kostolom, evanjelickou farou a bývalou latinskou školou, ako aj uprostred námestia stojaci obecný dom (radnica) s obecnou sýpkou. Od druhej polovice 19. storočia sa zahusťovala zástavba na ulici situovanej severozápadne rovnobežne s námestím (ulice nemajú pomenovania).

Historická mapa. Ratková. Po roku 1845. II. vojenské mapovanie

Historická mapa. Ratková. 1869-1887. III. vojenské mapovanie

Začiatkom 20. storočia pokračoval rozvoj obce juhovýchodným smerom (administratívne budovy určené na správu a ubytovanie úradníkov slúžnovského okresu) a zahusťovaním zástavby severozápadne od námestia.

Historická mapa. Ratková. 1868. Doplnky z r. 1936. Kópia

V priebehu šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov 20. storočia pokračoval rozvoj obce výstavbou viacerých verejných stavieb (škola, kúpalisko, kultúrny dom, dom služieb, telocvičňa, bytovky pre učiteľov) mimo územia terajšej pamiatkovej zóny.

II. PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA

F. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA

F.1. Pamiatkové hodnoty územia hmotnej povahy

F.1.1. Obraz krajiny (vonkajší, vnútorný obraz územia) – charakteristické pohľady

Obec Ratková leží v juhovýchodnej časti Slovenského Rudohoria, na Revúckej vrchovine, v údolí Západného Turca, vo výške 298 metrov n. m. v strede obce, v chotári 282 – 597 metrov n. m. Výmera katastra Ratkovej je 1271 hektárov. K Ratkovej bola v roku 1963 pripojená obec Repištia.

Charakteristickým prvkom panorámy sídla je výškovo a objemovo-priestorové postavenie veže evanjelického kostola, zvonice a radnice, ktoré dominujú viacerým pohľadom vzhľadom na údolnú polohu obce. Charakteristickú siluetu tvoria výškové a objemové dominanty (kostol, zvonica a radnica).

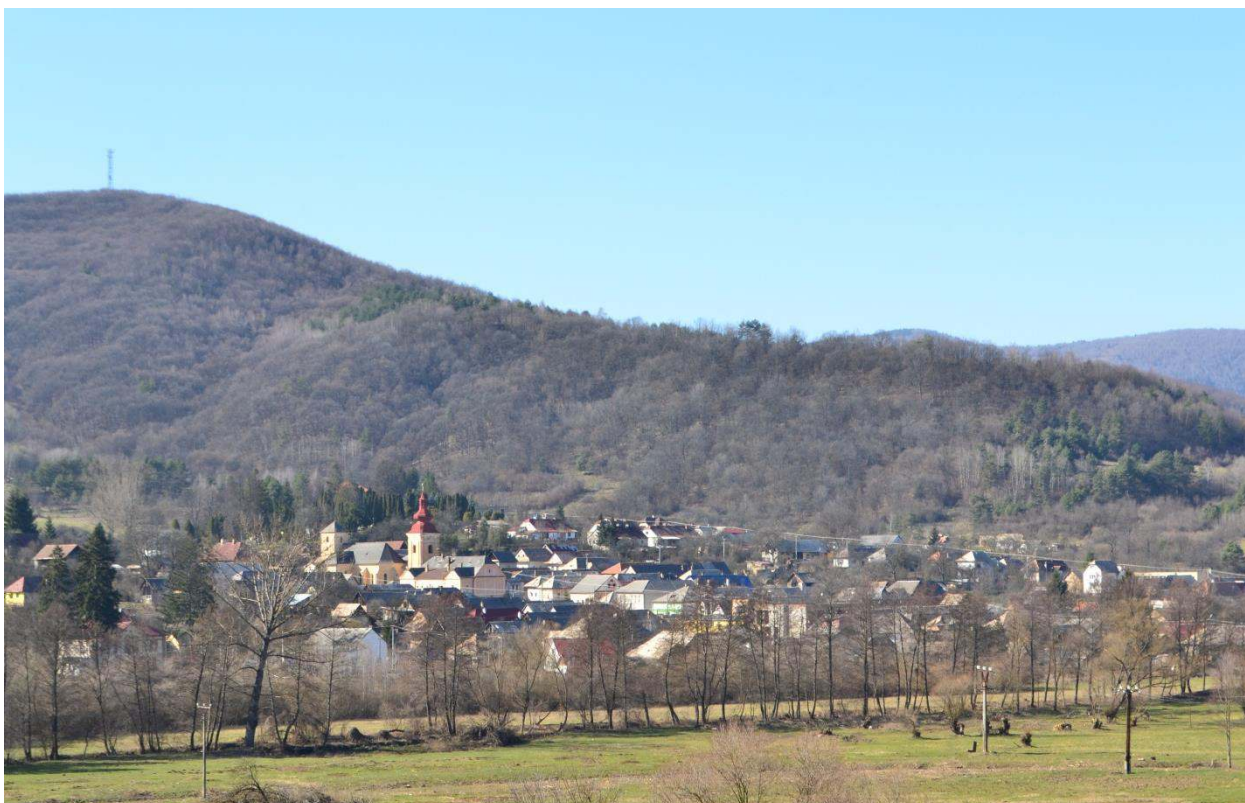
Špecifiká územia pamiatkovej zóny :

- osídlenie s urbanistickou štruktúrou pozostávajúcou z námestia a zástavby v bezprostrednom okolí
- osídlenie v údolnej polohe a pozvoľne stúpajúcim kopcovitom teréne.

F.1.2. Vonkajší obraz územia – panoráma, silueta

Charakteristické diaľkové pohľadové uhly na pamiatkové územie

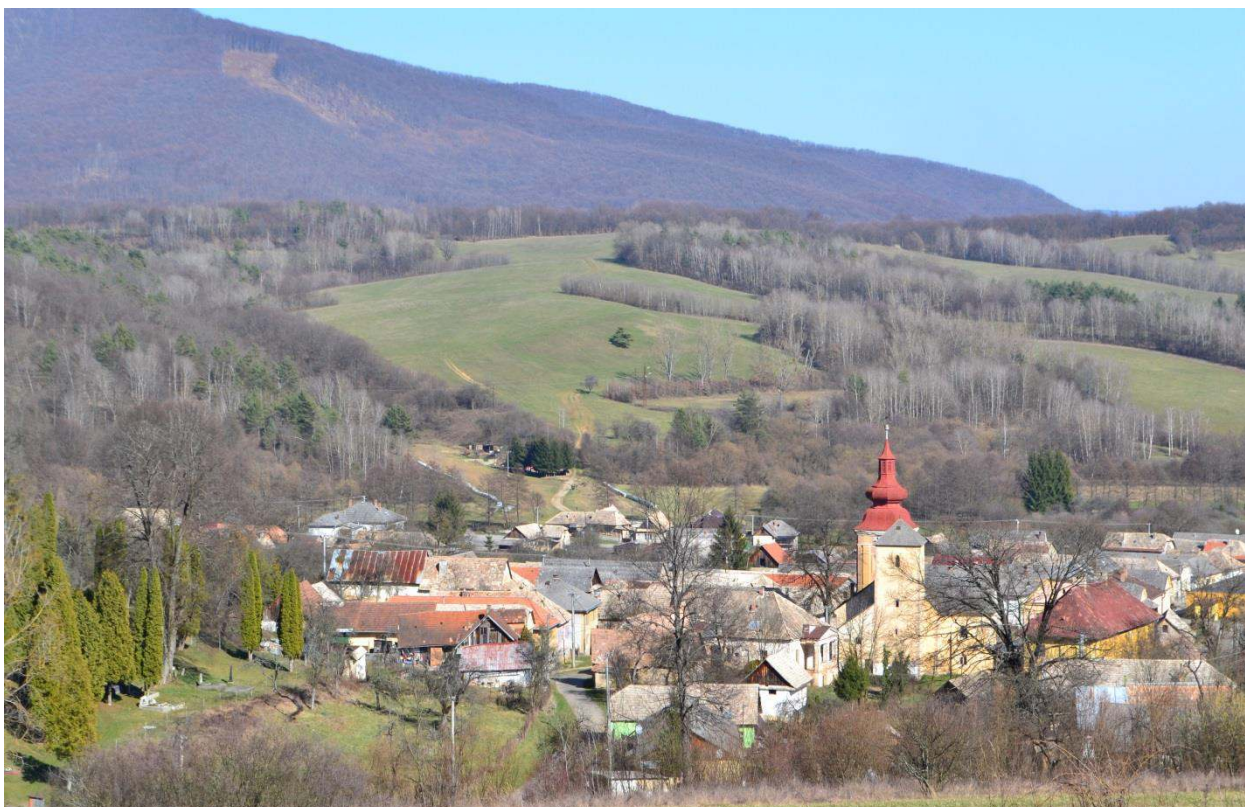
- I. pohľad z areálu poľnohospodárskeho družstva severozápadným smerom (dominuje zvonica, kostol a radnica, vľavo dole budovy slúžnovského okresu a synagóga)
- II. pohľad z kopca juhozápadným smerom (veža kostola v zákryte so zvonickou)
- III. pohľad z kopca (komunikácia z Hnúšte) severovýchodným smerom (zvonica v zákryte s vežou kostola, vpravo budova školy)

- I. pohľad z areálu poľnohospodárskeho družstva (Repište) severozápadným smerom (dominuje zvonica, kostol a radnica, vľavo dole budovy slúžnovského okresu a synagóga)

- II. pohľad z kopca juhozápadným smerom (veža kostola v zákryte so zvonickou, vľavo od zvonice budova školy a radnica)

- III. pohľad z kopca (komunikácia z Hnúšte) severovýchodným smerom (zvonica v zákryte s vežou kostola, vpravo od kostola budova školy)

F.1.3. Vnútorň obraz územia – priestorová štruktúra

Hodnotný priestorový celok chráneného územia je tvorený námestím s okolitou zástavbou, ktorému dominuje radnica a areálom ev. a. v. kostola. Najhodnotnejšie pohľady pre vnútorný obraz chráneného územia sú na historické hmotové a výškové dominanty (areál ev. a. v. kostola a radnicu).

Charakteristické pohľady v interiéri pamiatkového územia

1. pohľad juhovýchodným smerom na jednu z dominant západnej časti námestia (radnica) a zástavbu juhovýchodnej časti námestia
2. pohľad severovýchodným smerom na zástavbu v západnej časti územia
3. pohľad severozápadným smerom na námestie a jeho dominanty (radnica a zvonica)
4. pohľad juhozápadným smerom na námestie a jeho dominanty (radnica a zvonica)

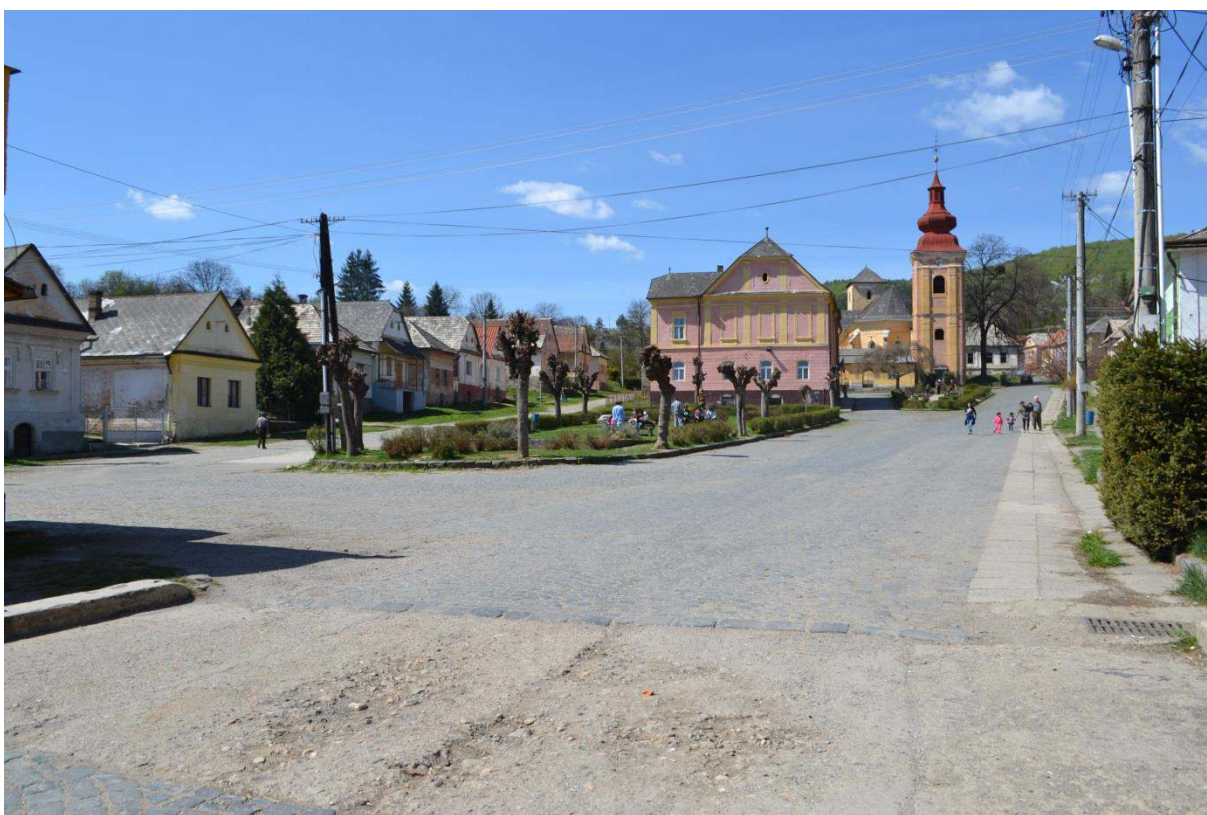
1. pohľad juhovýchodným smerom na jednu z dominant západnej časti námestia (radnica) a zástavbu juhovýchodnej časti námestia

2. pohľad severovýchodným smerom na zástavbu v západnej časti územia

3. pohľad severozápadným smerom na námestie a jeho dominanty (radnica a zvonica)

4. pohľad juhozápadným smerom na námestie a jeho dominanty (radnica a zvonica)

Charakteristické vonkajšie pohľady na interiér pamiatkového územia

Pohľady vymedzujúce hranicu pamiatkového územia.

- A. pohľad severným smerom na objekty slúžnovského okresu a západný okraj pamiatkového územia (komunikácia)
- B. pohľad západným smerom (komunikácia na Repišťia) na okolitú zástavbu
- C. pohľad juhozápadným smerom na zástavbu východného okraja chráneného územia (komunikácia paralelná s osou námestia)
- D. pohľad východným smerom na okraj chráneného územia (v ľavo cintorín, vpravo veže zvonice a kostola)

- A. pohľad severným smerom na objekty slúžnovského okresu a západný okraj pamiatkového územia (komunikácia)

B. pohľad západným smerom (komunikácia na Repišťia) na okolitú zástavbu

C. pohľad juhozápadným smerom na zástavbu východného okraja chráneného územia (komunikácia paralelná s osou námestia)

D. pohľad východným smerom na okraj chráneného územia (vľavo cintorín, vpravo veže zvonice a kostola)

F.1.3.1 Hmotová skladba zástavby

Hmotová skladba zástavby, rozhodujúca pre vnímanie sídla, je výsledkom historického vývoja. Je úzko spojená s vlastnou pôdorysnou schémou zástavby a zásadným spôsobom určuje charakter jeho priestorov. Urbanistickú štruktúru sídla charakterizuje staršia hromadná cestná zástavba nepravidelného pôdorysu, utváraná v priestore vymedzenom základnými komunikáciami a ovplyvňovaná konfiguráciou terénu a vodným tokom (Západný Turiec). Hlavnú komunikačnú os tvorí križovatka ciest, situovaná vo východnej časti pamiatkového územia s orientáciou severne na Revúcu a južne na Tornaľu. Západne, kolmo na túto komunikáciu, je orientované námestie zo severu a z juhu lemované prízemnými trojpriestorovými domami so štítom orientovaným do ulice.

Pohľad na zástavbu severnej časti námestia, prelom 19. a 20. stor.

Pohľad na zástavbu západnej časti námestia, v popredí radnica, za ňou areál ev. a. v. kostola prelom 19. a 20. stor.

Pohľad na zástavbu východnej časti pamiatkovej zóny, 1954

Územie je charakterizované ucelene zachovanou objemovou skladbou zástavby, ktorá patrí k základným pamiatkovým hodnotám zóny. Objemovo-priestorová skladba zástavby, situovaním jednotlivých architektúr v radovom alebo solitérnom usporiadaní, prezentuje charakteristickú výškovú gradáciu zástavby od prízemnej zástavby lemujúcej námestie k historickým dominantám v západnej časti námestia. Výškovými a objemovými dominantami sídla sú evanjelický kostol, zvonica, dvojpodlažné budovy evanjelickej školy a radnice.

Zástavbu v obci vytvárajú pôvodné remeselnícke domy, stavané na úzkych dlhých parcelách v rade za sebou, samostatne stojace alebo spojené štítmi. Remeselnícke domy sú postavené na obdĺžnikovom pôdoryse so sklonom striech v rozmedzí cca 33°–40°, s orientáciou hrebeňa kolmo na námestie, ojedinele rovnobežne s hlavnou komunikáciou vo východnej časti územia. Špecifickým prvkom pamiatkového územia sú plochy dvorov, ktoré sú v území zastúpené dvomi typy dvorových priestranstiev – tradičné prevažne nespevnené dvorové priestranstvá situované za domom s priamou väzbou na obytnú časť, využívané ako plochy hospodárskeho zázemia. Druhým typom dvorov boli tzv. spoločné prechodné dvory (vo výraze prechodových uličiek), do ktorých boli situované vstupy vždy z dvoch oproti sebe stojacich domov. Tieto dvory boli v minulosti zo strany námestia voľne prístupné (bez uzavretia bránami), boli nespevneného charakteru, s prípadným trávnikovým porastom. Parcelácia a prísne pôdorysné členenie parciel na dvory, záhrady a spoločné prechodné dvory je zachované dodnes (prechodnosť dvorov v súčasnosti čiastočne narušená).

Domy sú osadené na úrovni terénu, čiastočne alebo celkovo podpivničené. V závislosti od situovania parcely, rozdiel medzi úrovňou terénu a vstupu je riešený preklenutím niekoľkými schodiskovými stupňami.

Príklad charakteristickej zástavby dvorov:

Zástavba zo začiatku 20. storočia sa nachádza južnejšie od centra obce pri komunikácii smerom na Tornaľu v podobe solitérov slúžnovských objektov. Okrem základnej uličnej sústavy sú v pôdoryse sídla badateľné i prvky menej hodnotnej sekundárnej zástavby, ktorá sa v menšej miere vyskytuje v okrajových polohách sídla. Novšia zástavba povojnového obdobia sa nachádza severným a východným smerom od pamiatkového územia. Vo východnej časti námestia sa nachádza nevhodný solitér obchodného centra z 80. rokov 20. storočia postavený na mieste staršieho objektu.

objekt asanovaný po roku 1954

skelet polyfunkčného objektu v roku 2015

V pamiatkovej zóne Ratková nie sú pomenované ulice.

F.1.3.2. Strešná krajina (výšky ríms, hrebeňov, tvar striech, komíny, vikiere, druhy a tvary krytiny, farebnosť)

Radenie sedlových striech na objektoch vo svahu

V pamiatkovom území prevláda na objektoch remeselníckych domov tradičný tvar striech typický pre ľudovú (remeselnícku) architektúru – valbové, polvalbové resp. sedlové strechy s podlomenicou. Štíty sú murované alebo drevené, perforované dvojicou symetricky osadených vetracích otvorov. Pre hrebeň strechy je charakteristická jeho orientácia kolmo na námestie alebo na uličnú čiaru. Vo výnimočných prípadoch, v severnej časti námestia a východnej časti pamiatkového územia, je hrebeň strechy orientovaný paralelne s komunikáciou. Sklon striech je v rozmedzí cca 33° až 40°, pričom výška hrebeňa na jednotlivých objektoch, radených za sebou, smerom do svahovitej dvorovej časti, prirodzene kopíruje morfológiu terénu. Hospodárske stavby, nachádzajúce sa v dvorových častiach majú klasickú sedlovú strechu s dreveným štítom a hrebeň orientovaný kolmo na os dvora. Výnimku v tvare striech tvoria najmä solitérne stavby profánneho a sakrálneho charakteru (radnica, kostol, fara, škola, administratívne budovy v juhovýchodnej časti územia).

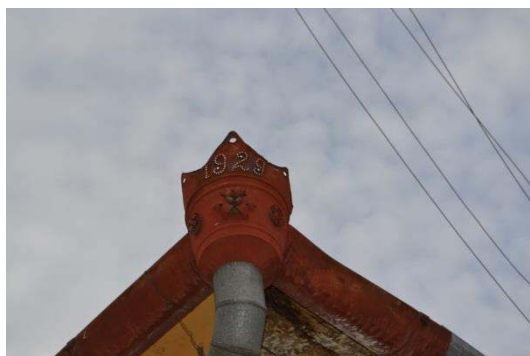
Prevládajúcou strešnou krytinou je pálená škridla, azbesto-cementové šablóny a plechová falcovaná krytina v pásoch, ktorá nahradila krytinu použitú na objektoch po požiari v roku 1827 (drevený šindel). Prevláda krytina šedej farebnosti. Nadstrešná časť komínov je z rezného resp. omietnutého tehlového muriva bez výraznejších architektonických prvkov

a detailov, ukončená jednoduchou hlavicou. Vetranie podkrovných priestorov je riešené v štíte dvojicou symetricky osadených kruhových alebo obdĺžnikových otvorov, resp. v rovine strechy osadeným plechovým segmentovým prvkom. Klampiarske prvky striech (vetracie otvory, žľaby, zvody) sú mnohokrát zdobené a opatrené vročením rekonštrukcie strechy. Zriedkavejšie je presvetlenie a vetranie zabezpečené sedlovým alebo pultovým vikierom.

Detail vetracej tvarovky

Detaily vročení na klampiarskych prvkoch

Strešná krajina

F.1.4. Funkčné využitie územia

Historické funkcie sídla :

Obytná, výrobná, skladovacia	(priestory remeselníckych domov s charakteristickou dispozíciou)
administratívno –správna	(radnica, budovy služnovského okresu)
kultúrno – spoločenská	(cirkevné objekty)
vzdelávacia	(evanjelická škola, meštianska škola)
obchodná	(konanie výročných trhov a jarmokov)

V súčasnej dobe prevláda na území pamiatkovej zóny obytná funkcia.

F.1.5. Historický pôdorys

Pôdorysne patrí Ratková medzi návesné - centrálné sídla, v ktorých sa domy sústreďujú okolo námestia. V pôdorysnej schéme pamiatkového územia sa ucelene, len s lokálnymi zmenami, zachovala historická parcelácia, ktorá je jednou zo základných pamiatkových hodnôt územia. V severnej a južnej časti sídla prevláda parcelácia v pravidelnej obdĺžnikovej parcelačnej schéme; jednotlivé parcely majú pozdĺžne osi orientované kolmo na os námestia. Vo východnej časti zástavby zóny prevláda nepravidelná parcelácia, ktorá je limitovaná komunikáciou resp. existujúcim vodným tokom. V západnej časti územia je pravidelná parcelácia prerušená rozsiahlym areálom evanjelického kostola. Najhustejšie sú parcely radené v bezprostrednej blízkosti námestia. Pamiatková zóna Ratková má do súčasného obdobia zachovanú skladbu parciel, akú prezentuje historická mapa Ratkovej z roku 1868, čiastočne upravená v roku 1936.

Štruktúru zástavby prechodných dvorov vytvárajú buď samostatne stojace objekty alebo objekty so spoločným štítom radené za sebou. Zástavba v území PZ je rozmiestnená rovnomerne, kompaktnejšia v okolí námestia. Hustota štruktúry zástavby výškovo a objemovo graduje smerom k západnej časti námestia solitérnymi objektmi (radnica, evanjelická škola, kostol a zvonica). V zástavbe prevládajú jednopodlažné, čiastočne podpivničené objekty, orientované svojou pozdĺžnou osou kolmo na os námestia. Hospodárske časti domov tvoria samostatné objekty, osadené zväčša kolmo na os dvora. Základná kompozičná os je vytvorená dlhým námestím v smere východ – západ, na ktorú sa napájajú komunikačné trasy v smere sever – juh. Uličná sieť je nepatrná vzhľadom k tomu, že ulice, prípadne prieluky, spojky vznikli v medzerách medzi úzko radenými parcelami, prípadne na jednej zaniknutej parcele. Komunikácie sprístupňujú novšie časti sídla smerom na sever a juh a tvoria nepravidelnú uličnú sieť.

F.1.6. Objektová skladba územia

F.1.6.1. Dominanty a akcenty

Existencia a kompozícia dominant je pre sídlo charakteristická a umocňuje jeho identifikáciu v interiérových a diaľkových pohľadoch. Najvýraznejšími objemovými a výškovými dominantami sídla je neskorogotický evanjelický kostol postavený v rokoch 1520-1540, baroková zvonica z rokov 1785-86, evanjelická škola z roku 1818 a radnica z roku 1817.

pohľad na dominanty západnej časti námestia,
v popredí radnica, za ňou areál ev. a. v. kostola, v roku 1954

F.1.6.2. Priestory (námestia, ulice, verejné priestranstvá)

Pamiatkovému územiu dominuje historicky významný priestor v podobe polšošovkovitého námestia, ktoré je situované kolmo (západne) na hlavnú komunikačnú os vedúcu na juh do Tornale a na sever do Revúcej. Paralelne s námestím v severnej časti územia vedie cestná komunikácia spojená pôvodne priechodnými spoločnými dvormi a sústavou priečných uličiek (prielok, spojok). V mieste napojenia námestia na hlavnú komunikáciu pokračuje os námestia v podobe komunikácie východným smerom do časti Repište.

F.1.6. 3. Zástavba (architektonické, umelecko-historické a výtvarné hodnoty objektov)

Nositel'mi urbanistických a architektonických hodnôt je zástavba pamiatkového územia pochádzajúca z rôznych časových období. Ratkovú v minulosti zasiahlo viacero požiarov, rozhodujúcimi pre jej stavebný vývoj boli požiare v rokoch 1692 a 1827, ktoré zničili skoro celé mestečko a jeho historické jadro.

Výškovou a hmotovou dominantou v rámci interiéru sídla bol v stredoveku pôvodne rímskokatolícky kostol (v súčasnosti evanjelický) zasvätený sv. Mikulášovi. Patrocínium je doložené v rokoch 1677-1694 a možno predpokladať, že stredoveký kostol bol už zasvätený tomuto svätcovi, patrónovi cestujúcich, obchodníkov, lekárníkov, hostinských, robotníkov v kameňolome. Z pôvodného kostola sa zachovala pravdepodobne časť neskororománskej veže a základy súčasného kostola. Na začiatku 16. storočia postavili (prípadne obnovili) existujúcu stavbu. Václav Mencl udáva stavbu kostola v rozpätí rokov 1520-1540. Polygonálne presbytérium zaklenuli rebrovou hviezdicovou klenbou v spojení so sieťovou. Rebrá klenby sú profilované jedným žliabkom. V križení a vo vetvení rebier majú hladké kruhové svorníky. Rebrá klenby sú pri stenách ukončené bez konzol. Vo vstupe zo západnej a východnej strany sú zachované plné kovové dvere. V roku 1692 kostol prvýkrát vyhorel. Pravdepodobne v tomto období už kostol patril evanjelickej a. v. cirkvi (cirkevný zbor vznikol v polovici 16. storočia, 1547). Požiar a zmena konfesie si vynútili opravy a stavebné úpravy už v barokovom slohu. Dostavaný jednolod'ový priestor bol zaklenutý krížovou klenbou,

upravené boli okná presbytéria (prípadne preosadené, hlavne dve gotické okná na južnej prístavbe), pravdepodobne boli premiestnené do exteriéru na východnú stranu svätyne plastické figurálne ukončenia konzol rebier, rozetka, motív erbu s kalichom zo svorníkov, odstránená bola kružba v kruhovom východnom okne svätyne a zväčšené a osadené nové okná. Pred pôvodný južný vstup bola pristavaná murovaná predsieň. V 18. storočí vybavujú kostol drevenými tribúnami pri západnej a severnej stene lode. Zariadili interiér kostola mobiliárom v duchu evanjelickej konfesie (oltár, kazateľnica, krstiteľnica a i.). V roku 1827 Ratkovú zachvátil ďalší požiar, počas ktorého vyhorel aj evanjelický a. v. kostol. Zrekonštruovali stavbu a dostavali kvôli rozšíreniu tribún aj priestor nad južným vstupom. Strechu kostola spolu s vežou prekryli dreveným šindľom. Zrekonštruovali fasády kostola, kde doplnili hladké šambrány s klenákom (zopakovali motív zo starších gotických okien južnej prístavby). V parapete vytvorili jemný dekor omietkových volút so zvončekmi. Zjednodušenou formou vytvorili ornamentiku typickú pre štýlovú etapu tejto časti Gemera - gemerský klasicizmus. V južnej prístavbe preosadili pôvodné gotické kovové dvere na fasádu a nad vstupom vytvorili plastický lem zrkadla. Totožné zrkadlo vytvorili aj nad juhovýchodným oknom svätyne. V súčasnosti nie sú viditeľné žiadne nápisy. V interiéri vybudovali nový oltár v roku 1827 v klasicistickom duchu, ktorý pravdepodobne vytvoril rimavskosobotský sochár István Ferenczy. V roku 1813 dostavali k staršiemu kamennému múru nový a vytvorili hlavný, murovaný vstup do celého areálu kostola. Poslednú väčšiu stavebnú úpravu realizovali v roku 1938, kedy menili krytinu na kostole za azbestocementovú, dostavali schodisko k západnej veži a vytvorili nové okná na severnej strane kostola. Pri hlavnom vstupe do areálu pristavajú k existujúcej bráne miestnosť, ktorou uzatvorili priestor medzi hlavným vstupom a vežou. Vstup s miestnosťou zastrešili polvalbovou strechou. Areál kostola zo severnej strany oplocuje jednoduchý novodobý plot z pletivových dielcov. V priestore okolo kostola sa predpokladá zaniknutý cintorín.

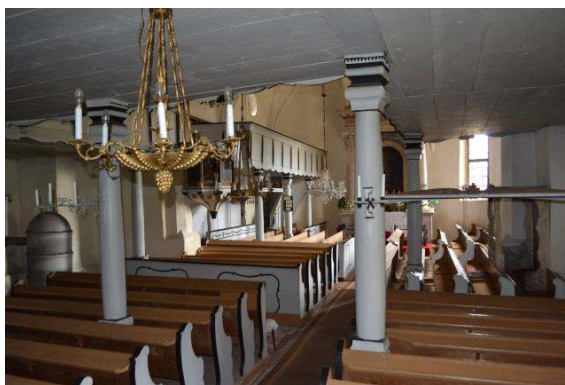
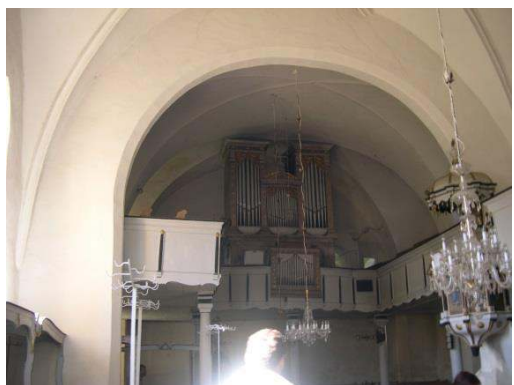
evanjelický a. v. kostol – pohľad južný

západný

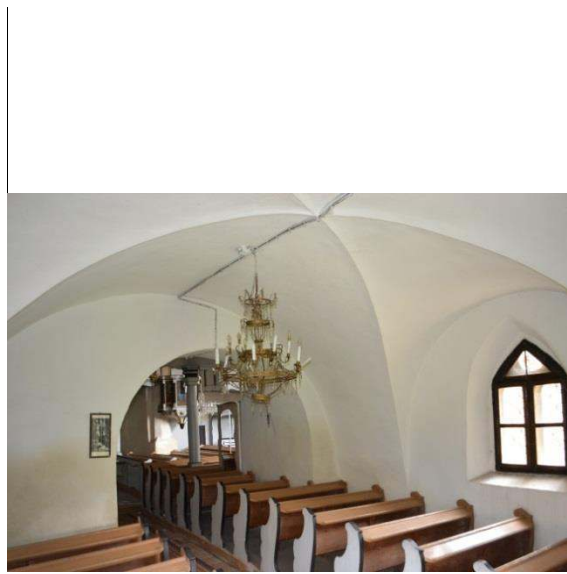

detail výzdoby exteriérových okien na východnej a juhovýchodnej strane kostola

pohľad do interiéru – západná strana s organom

presbytérium - východná strana

pohľad z presbytéria do lode kostola

miestnosť vstupu z južnej strany a priehľad do lode

detail hviezdicovej klenby presbytéria

pohľad zo severnej strany lode do presbytéria

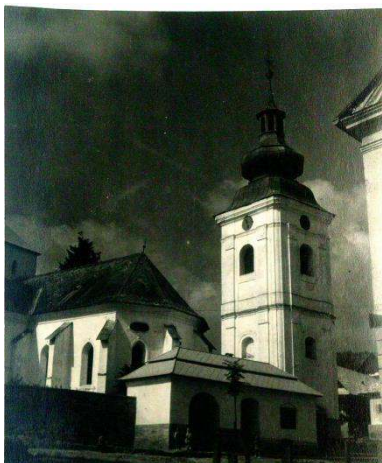

vstupné dvere v podveží západnej strany

detail vročenia

Pri kostole okolo roku 1786 postavili hranolovú vežu na štvorcom pôdoryse. Zvony vysvätili v roku 1813. Horizontálne je členená kordónovými rímsami a vertikálne pilastrami s rímsovými hlavicami. Pravdepodobne rímasy vymedzovali priestor pre umiestnenie ozdobnejších hlavic. Vstup do veže je z južnej strany polkruhovým portálom s drevenými dverami. Podlažia členia polkruhové okná. Vežu ukončuje korunná profilovaná rímsa, na ktorú nadväzuje cibulová strecha s lucernou. Vo vrchole je vsadené dekoratívne ukončenie s hviezdou, polmesiacom. V prízemí, na východnej fasáde, je umiestnený pomník padlým v 1. svetovej vojne.

pohľad na vstup do areálu
ev. a. v. kostola s vežou v roku 1954

Zvonica a vstupná časť do areálu ev. a. v. cirkvi,
pohľad východný

Budova evanjelickej fary sa nachádza západne od kostola. Predstavuje jednopodlažný objekt so sedlovou strechou, postavený na pôdoryse v tvare „L“, a svoj súčasný vzhľad nadobudla pravdepodobne v prvej tretine 19. storočia. Fara je umiestnená v svahovitom teréne, pričom dvorový priestor má terasu podmurovanú stenou, cez ktorú na ňu vedie kamenné schodisko. Objekt fary pozostáva z dvoch častí, ktoré sú materiálovo i konštrukčne odlišné a preto je možné, že vznikli v rôznych časových obdobiach. Tento predpoklad potvrdzuje aj situácia na mape z 1. vojenského mapovania r. 1782-1784, kde sú v priestore súčasnej stavby zakreslené dva obdĺžnikové objekty, z ktorých jeden by mohol byť severným - starším krídlom terajšej fary. Táto časť fary je totiž postavená z nepálenej tehly a tvorí jednotrakt s aditívne radenými priestormi: komora-izba-čierna kuchyňa. Východné krídlo je postavené z pálenej tehly a svojim konštrukčno-materiálovým riešením typologicky predstavuje stavbu ľudovej architektúry so znakmi typickými pre severovýchodnú časť gemerského regiónu z konca 18. resp. začiatku 19. storočia, čo dokumentuje najmä sieň s čiernou kuchyňou, oddelenou od vstupnej časti mandrholcom (poloblúkova polopriečka, za ktorou sa pri severnej stene nachádzala pec). Východné krídlo tvorí čiastočný trojtrakt s chodbou uprostred. Architektonicky je východné krídlo riešené konštrukčne i slohovo v štýle tzv. gemerského klasicizmu, pričom budova vykazuje prvky moderného vidieckeho panského sídla z 19. storočia, čo sa prejavuje tak v jej interiéroch (zaklenutie miestností pruskými klenbami, úpravy v rohoch pre kachľové pece, priestranné dverové otvory medzi miestnosťami...), ako aj v exteriéri (mierne vystupujúci rizalit na západnej fasáde, portikus nad vstupom, nadokenné rímsy...). Južnej štvorosovej fasáde dominuje vstupný portikus, so štyrmi piliermi a trojuholníkovým tympanónom. Severné krídlo má sedlovú a východné krídlo valbovú strechu s dreveným krovom - stolicou, celý objekt je pokrytý pálenou škridľou. Obe krídla fary sú podpivničené. Sprístupnený suterén východného krídla má priestory zaklenuté valenými klenbami.

evanjelická a. v. fara – pohľad východný

pohľad západný

pohľad južný

Na vlastné náklady evanjelická a. v. cirkev v roku 1818 postavila školu. Vystavali ju pravdepodobne na mieste staršej stavby, južne od kostola. Škola svojim umiestnením prirodzene uzatvára komplex stavieb areálu evanjelického kostola. Dvojpodlažná stavba vystavaná na obdĺžnikovom pôdoryse je zastrešená valbovou strechou, pôvodne s kusovou keramikou krytinou (1956). Podlažie je členené kordónovou rímsou a stavbu ukončuje bohato profilovaná korunná rímsa. Fasády členia lizénové rámovania, zvýrazňujúce plochy okolo okien. Okná sú obdĺžnikové zvýraznené jednoduchým hladkým rámovaním. Vo vrchole rámovania okien je vložený symetrický geometrický trojuholníkový klenák. Niektoré okná sú zaslepené. Severnú fasádu jemne zvýrazňuje stredový rizalit. Objekt je podpivničený. Hlavný vstup do objektu je tvorený segmentovým portálom, nad ktorým sa pod korunnou rímsou nachádza latinský majuskulový nápis:

„ZELO ET INDVSTRIA
RATKOVIENSIVM
HÆ SCHOLÆ SVNT ERECTE.“

Budova školy predstavuje kvalitnú vidiecku klasicistickú architektúru. Stavba disponuje pôvodnou stavebnou hmotou a konštrukčnými materiálmi a ako taká má architektonické, a v súvislosti s kostolom a okolitým regiónom tiež urbanistické a historické pamiatkové hodnoty.

Evanjelická a. v. škola, pohľad juhovýchodný pohľad severný

detail nápisu

Detail vstupu do suterénu

detail sekundárne zamurovaného vstupu do 1 NP

interiér, schodisko na 2 NP

miestnosť 1NP

detail okna z interiéru

detail sprístupnenia miestností na 2NP

Z verejných budov mala najväčší význam radnica, jej vznik súvisel s rozvojom mestských slobôd. Symbolizovala mestskú slobodu, zvrchovanosť, priestor na uloženie mestských písomností a zároveň plnila funkciu trhového miesta. Ratkovská radnica bola postavená v roku 1817 na mieste staršej stavby mestského domu. Dvojpodlažný solitér pravdepodobne dostavali v 2. polovici 19. storočia smerom južným. Prístavba je dvojpodlažná s nárožnými rizalitmi. Následne celú fasádu zjednotili na prízemí pásovou rustikou, ktorá sa zbieha nad oknami a portálmi. Nad kordónovou rímsou je vytvorené lizénové rámovanie. Okná podlažia sú zvýraznené hladkou šambránou a v pozícii parapetu majú štukové jednoduché zrkadlo. Suprafenestru tvorí rímsovú kladie, ktoré je po stranách okna podoprené konzolkami. Niektoré okná podlažia sú zaslepené. Radnica je zastrešená polvabovou strechou s plnými murovanými štítmi. Členené sú pilastrami a po obvode profilovanou rímsou. Hlavice pilastrov sú dekorované geometrickým ornamentom so štylistickými zvončekmi. Štíty strechy sú prevetrávané oválnymi okienkami s hladkou šambránou, okolo ktorej je vytvorený abstraktný dekor - páska. Pôvodne mala radnica na severnej strane vytvorené arkádové prízemie slúžiace

trhovníkom v nepriazni počasia. V súčasnosti je zaslepené. Radnica je typickou ukážkou mestotvornej architektúry s polyfunkčným poslaním, príznačným pre hľadanie primeraného výrazu funkčných druhov architektúry v 19. storočí.

radnica – pohľad severozápadný

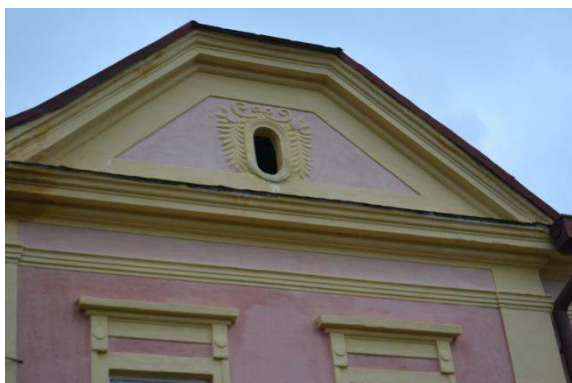
pohľad severovýchodný

detail hlavného vstupu

detail severného štítu s výzdobou

detail východného štítu z výzdobu

detail štukovej výzdoby okien

Početná židovská komunita v roku 1886 vysvätila rozmerný objekt v južnej časti Ratkovej za svoje posvätné miesto – synagógu. V 90. rokoch 20. storočia bola v tomto objekte zriadená pekáreň, v súčasnosti už nefungujúca.

bývalá synagógy, pohľad severovýchodný

pohľad západný

V 2. polovici 19. storočia sa Ratková stala sídlom slúžnovského okresu, pre potreby ktorého i začiatkom 20. storočia postavili tri solitérne objekty južne od centra obce. Dvojpodlažné stavby vystavali na štvorcovom pôdoryse a zastrešili sedlovou strechou. Nárožia objektov dekoruje bosáž a fasády zvýrazňuje stredový rizalit ukončený tympanónom. Architektonicky sa jedná o identické stavby odlišené len detailmi výzdobných prvkov. Na základe vizuálneho hodnotenia stavieb konštatujeme, že zhodné stavby významne reprezentujú úroveň miestneho staviteľstva s individuálnym akcentom architektonickej výzdoby.

Komplex budov bývalého slúžnovského okresu, pohľad východný

detail východnej fasády

detail severnej fasády

detail výzdoby fasády

detail vstupu do objektu

detail okna

Charakteristickú zástavbu Pamiatkovej zóny Ratková tvoria remeselnícke domy. Zástavba kontinuálne nadväzuje na staršiu sieť zástavby. Umiestnenie remeselníckych domov z 19. a zo začiatku 20. storočia, okolo námestia možno charakterizovať ako hlbkovú zástavbu na dlhých parcelách v rade za sebou, buď spojených štítmi, alebo samostatne stojace. Toto podmienilo výstavbu približne rovnakých domov s dodržaním uličnej čiary s prevažujúcou dvoj alebo trojosovou uličnou fasádou. Aditívne nadväzujú na seba spojenými štítovými fasádami, prípadne so samostatnými štítmi. Plné murované štíty sú presvetlené dvojicami malých okienok. Prípadne sú doplnené ešte jedným, menším okienkom vo vrchole štítu. Objekty murované z lomového kameňa, tehly, prípadne nepálenej tehly majú obdĺžnikový pôdorys a sú prevažne orientované kratšou štítovou stranou smerom do ulice, resp. ku komunikácii. Pravdepodobne výstavba postupovala z hĺbky parciel smerom k námestiu. Domy stojace v hĺbke parciel sú spravidla staršie. Väčšina domov mala priestorné pivnice. Objekty zo strany námestia majú vstupy do pivníc z čelnej strany niekoľkými stupňami, a objekty osadené hlbšie na parcele majú pivnice sprístupnené z dvora. Do pivníc sa vstupuje

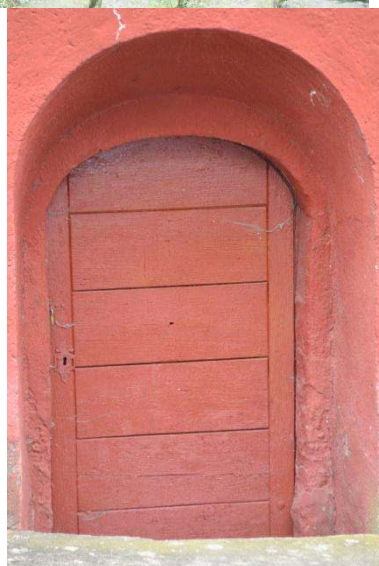
kamennými portálmi s pôvodnými plnými, drevenými dverami. Niektoré pivnice využívané na obchody a krčmy majú zachovanú ornamentálnu výzdobu klenieb. Väčšina pivníc vytvorená z lomového kameňa je zaklenutá polkruhovými valenými klenbami. Sprístupnené sú prevažne niekoľkým schodiskovými stupňami z dôvodu zdvihnutia nivelety uličného terénu. vstupuje sa do nich spravidla kamenným zväčša hladko opracovaným portálom s plnými drevenými (prípadne kovovými) jedno alebo dvojkridlovými dverami. Polozapustené pivnice majú dômyselný vetrací systém tvorený malými okienkami bez ostenia s kovovými mrežami. Podlahu tvorí utlačená zemina. Vysoká podmurovka spravidla vyrovnáva terén svahu mierne klesajúci smerom k námestiu. Nad polozapustenými pivnicami bol postavený väčšinou trojpriestorový obytný dom. Hlavný vstup do objektu bol situovaný z dvora, z podstenia so zvýšenou podestou prístupnou niekoľkými schodmi. Výplne otvorov sú prevažne drevené dvojkridlové okná a drevené jednokridlové dvere.

Reprezentatívnejšie, s použitím charakteristických prvkov na reminiscenciu gemerského klasicizmu z typických objektov v centrách tohto lokálneho umeleckého štýlu (Štítnik, Jelšava, Revúca a i.) sú riešené len hlavné fasády (priečelia domov). Dvorové časti majú jednoduché, hladené omietky, bez dekorácií.

Príklady charakteristických objektov v pamiatkovej zóne z roku 1954:

Príklady vstupov do pivníc:

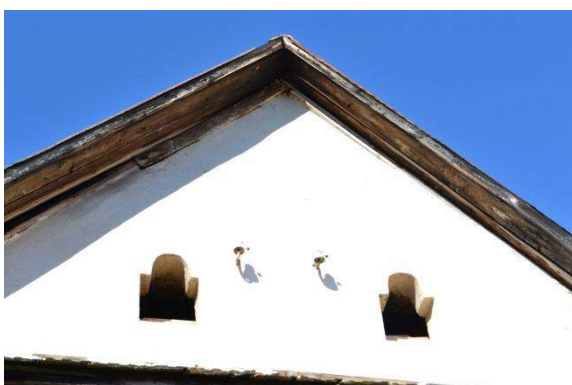

Príklad hlavných vstupov do obytného domu:

Príklad presvetlenia štítov:

Príklad okenných a dverných výplní:

Jedným z charakteristických remeselníckych domov je dom č. 14 (parc. č. 392/1) obdĺžnikového pôdorysu, ktorý pozostáva z dvoch navzájom spojených objektov s rôznou dobou vzniku (predný a zadný dom). Časť zadného domu pravdepodobne výstavbou predného domu stratila hlavnú obytnú funkciu a slúžila ako dielňa, skladovací a obchodný priestor. Skladba priestorov i dekoratívne prvky umiestnené predovšetkým na fasádach predného domu odkazujú na spôsob života niekdajších staviteľov a vlastníkov. Jednopodlažná stavba s podkrovím má pod mladšou, prednou časťou domu vybudovanú pivnicu s valenou klenbou. Vysoká kamenná podmurovka predného domu sa smerom do hĺbky parcely znižuje na minimálnu výšku. Jednotlivé priestory sú radené za sebou, v interiéri prepojené vstupmi umiestnenými v pozdĺžnej osi stavby. Nad zadným domom sa nachádza samostatná murovaná zaklenutá miestnosť uzavretá pôvodnými kovanými plechovými dverami. V niektorých remeselníckych domoch sa zachovali aj cechové znaky charakterizujúce činnosť majiteľa, napr. nožnice.

Sedlová strecha, pokrytá pálenou drážkovou škridlou je konštrukčne zostavená z dvoch striech objektov, čo je viditeľné predovšetkým z exteriéru, z výškového odsadenia strešných plášťov. Severný aj južný štít sú murované. Murivo zadného štítu je zmiešané (pálená tehla, kameň) a omietnuté vápennú omietkou. Južný štít je zhotovený z nepálenej tehly, s krátkou podlomenicou, omietnutý vápennou omietkou. Úprava fasád podlieha dobovej úprave inšpirovanej tzv. gemerským klasicizmom. Severná a južná fasáda sú vzhľadom na svoju polohu upravené veľmi jednoducho, hrubou vápennou omietkou. Južná štítová a východná dvorová fasáda sú naopak vyhotovené reprezentatívnejšie. Na bočnej dvorovej fasáde je jasne viditeľný predel medzi predným a zadným domom, pričom zadný dom má hrubšiu štruktúrovanú omietku, plochu členia okná spravidla s náznakom šambrány a v omietke naznačené pilastre. Bočná fasáda predného domu, na ktorej je hlavný vstup so schodiskom so zábradlím, je opticky predelená plošne naznačenými pilastrami a rovnako ako južná štítová fasáda omnoho bohatšie zdobená.

remeselnícky dom č. 14, pohľad na hlavnú fasádu

dvorová fasáda

detail štukovej výzdoby suprafenestry

detail štukovej výzdoby fasády

detail okna s výzdobou

detail okna

Juhozápadnú časť námestia charakterizuje zástavba objektmi postavenými na hĺbkových parcelách spoločných dvorov s osou kolmo na námestie. Príkladom je zástavba na parcelách č. 90, 89, 88. Prvý v poradí od námestia č. 164 (parc. č. 90) je dom postavený pravdepodobne koncom 19. alebo začiatkom 20. storočia. Dom obdĺžnikového pôdorysu je podpivničený, vstup do pivnice je z námestia v osi štítovej fasády. Hlavný vstup do domu je z dvora, z podstenia so zvýšenou podestou. Reprezentatívne riešenie fasády je obmedzené na severnú štítovú, východnú dvorovú a časť bočnej západnej fasády. Fasády sú hladko omietnuté so štukovými lizénami, dekoratívne deliacimi plochy fasád a siahajúce až k mohutnej profilovanej korunnej rímse. Štítová fasáda je symetricky členená okennými otvormi, v štíte dvomi svetlíkmi a kruhovým výzorníkom. Objekt je zastrešený sedlovou strechou. Na južnú štítovú fasádu nadväzuje ďalší objekt obdĺžnikového pôdorysu. Zhotovený je z kameňa a nepálenej tehly, je dispozične jednoduchší ako dom v prednej časti dvora, čiastočne podpivničený z jedným nadzemným podlažím. Hlavný vstup je z dvora z podstenia so zvýšenou podestou. Fasády objektu sú hladké, bez dekoratívnych prvkov. Spoločným južným múrom a štítom je spojený v poradí s tretím objektom hĺbkovej zástavby. Objekt obdĺžnikového pôdorysu je budovaný z nepálených tehál na kamennej podmurovke, prízemný a nepodpivničený. Východná dvorová fasáda je členená hlavným vstupom a oknami komory a izby, je hladká bez výzdoby. Sedlová strecha je pokrytá plechom s malým pultovým vikierom. Východná časť spoločného dvora bola zastavaná podobným spôsobom.

remeselnícky dom č. 164

uličná časť domu č. 164

dvorová časť domu č. 164

zadná časť domu č. 164

F.1.6.4 Zatriedenie nehnuteľností v pamiatkovom území

Rozdelenie nehnuteľností na základe ich pamiatkových hodnôt :

- nehnuteľné národné kultúrne pamiatky
- nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP
- nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou
- nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia
- objekty nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia
- pamätihodnosti obce

Národné kultúrne pamiatky

Národné kultúrne pamiatky sú nehnuteľnosti s individuálnymi pamiatkovými hodnotami (historické, spoločenské, urbanistické, krajinné, architektonické, vedecké, technické, výtvarné, umelecko-remeselné), evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu.

Obec súp. č.	parc. číslo	UNKP/PO, (zaužívaný názov objektu) miestne pomenovanie funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnuteľností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Ratková č. 3	2	fara bez využitia		ÚZPF č. 11696	narušený fasáda , strecha, narušené nosné konštrukcie
Ratková č. 5	1	Kostol s areálom ev.kostol liturgické účely		ÚZPF č. 993/1-3	dobrý
Ratková č. 14	392/1	dom remeselnícky bývanie		ÚZPF č. 11701/1	narušený fasáda, strecha
Ratková č. 16	389/2	dom remeselnícky bývanie		ÚZPF č. 11702/1	dobrý
Ratková č. 43	338, 339/1	dom remeselnícky bývanie		ÚZPF č. 11182/1	dobrý
Ratková č. 164	90	dom remeselnícky bývanie		ÚZPF č. 11728/1	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 165	89	dom remeselnícky bývanie		ÚZPF č. 11729/1	vyhovujúci fasáda, strecha, dvor

Ratková č. 166	88	dom remeselnícky bývanie		ÚZPF č. 11703/1	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 168	102	sýpka bez využitia		ÚZPF č 11735	dobrý

Nehnutelnosti vytypované na vyhlásenie za NKP

Objekty s vysokým podielom zachovaných pamiatkových hodnôt (historické, spoločenské, urbanistické, krajinné, architektonické, vedecké, technické, výtvarné, umelecko-remeselné). Svojím pôdorysným založením, výškovým a priestorovým usporiadaním, dispozíciou a výrazom exteriéru spoluvytvárajú historickú urbanistickú štruktúru pamiatkového územia, ktorá je predmetom pamiatkovej ochrany.

obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutelností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Ratková č. 2	4/2	škola bývanie		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	vyhovujúci fasáda (poškodené omietky), oplatenie, dvor
Ratková č. 1	103	radnica administratíva		nehnutelnosť vytypovaná na vyhlásenie za NKP	vyhovujúci fasáda (poškodené omietky)

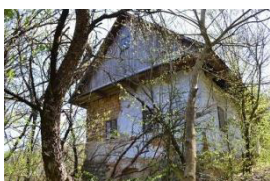
Nehnutelnosti s pamiatkovou hodnotou

Historické objekty so zachovanými pôvodnými časťami konštrukcií, úpravami fasády (rozmery a výplne otvorov, detailmi štukovej výzdoby, prvkami strešnej konštrukcie,...) a inými detailmi, ktoré vhodne prezentujú hodnoty pamiatkového územia.

	obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutelností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
	Ratková č. 5	404	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
	Ratková č. 19	380	dom obytný bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda (úpravy sokla)
	Ratková č. 21	377	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda (sokel, zavlhanie muriva), strecha
	Ratková č. 24	376	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda
	Ratková č. 29	364	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
	Ratková č. 30	363/3	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutelnosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	narušený fasáda, strecha

Ratková č. 31	361/2	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 35	360/1	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 87	249	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 107	210/2	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda
Ratková č. 108	208	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 114	205/1	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 118	176	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda
Ratková č. 134	150	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda

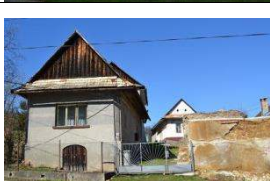
Ratková č. 137	157	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 139	149/1	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 140	142	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou hodnotou	dobrý fasáda
Ratková č. 142	139	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý
Ratková č. 144	138	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 146	130	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 147	129/3	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 152	116	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda

Ratková č. 155	115	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 156	105	dom obytný (pôv. dom remeselnícky bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 157	104	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 191	6	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 196	1209	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda
Ratková č. 197	1201	dom pošta		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda, strecha
Ratková č. 198	1206	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda, strecha
Ratková č.	78/1	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nost' s pamiatkovou architektonicko u hodnotou	vyhovujúci fasád, strecha

Ratková č.	217/5	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u, umelecko- historickou a výtvarnou hodnotou	dobrý fasáda
Ratková č.	262	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bez využitia		nehnutel'nosť s pamiatkovou architektonicko u hodnotou	narušený fasáda, strecha,

Nehnutel'nosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

Objekty, ktoré dodržiavajú pôvodnú parceláciu a spôsob zástavby parcely, uličnú čiaru, objem stavby i vo vzťahu k okolitej zástavbe a vhodne dopĺňajú urbanistickú štruktúru pamiatkového územia.

obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutel'ností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav nutnosť úprav
Ratková č. 6	403/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha(vikier)
Ratková č. 7	400	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 8	398	dom rodinný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 9	397/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda strecha
Ratková č. 13	391	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda , strecha

Ratková č. 20	382/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 22	373/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 23	370/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 25	375	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 26	369/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 27	374/3	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 32	362/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 36	357	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 37	359	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha

Ratková č. 38	351/29	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 41	341	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 42	336	dom bez využitia		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 44	337/1 , 337/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda)
Ratková č. 47	329	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda ,strecha
Ratková č. 49	319	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 50	318	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 51	300	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 52	301/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda

Ratková č. 53	311/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 54	312/1	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 56	310/1	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 57 a 58	308, 307	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda (výplne otvorov, farebnosť, tvaroslovie)
Ratková č. 59	305/3	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 61	299/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 62	298/1	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 63	297/3	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 65	290/2	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda

Ratková č. 66	288	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 67	289/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 68	287	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 72	269/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 73	328	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 74	272	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 75	271	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 79	266	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 80 a 81	264, 263	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda

Ratková č. 83	259/5	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 85	252/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 86	250	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 97	229/2 , 229/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda (výplne otvorov, farebnosť, tvaroslovie)
Ratková č. 98	228	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda , strecha
Ratková č. 100	226	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 102	220	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 104	217/4	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha
Ratková č. 110	205/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda

Ratková č. 113	196	dom obytný bez využitia		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č. 114	195	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha
Ratková č. 115	173	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 125	166/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 126	168/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha
Ratková č. 129	164/5	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 130	161	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 131	164/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha)
Ratková č. 132	159/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha

Ratková č. 133	149/4	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 135	151	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 136	152/1 , 152/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 143	140	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 145	137	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha)
Ratková č. 148	128	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 149	127	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 150	126	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 154	119	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha

Ratková č. 158	108	dom obytný bývanie (v zadnej časti)		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dezolátny fasáda, strecha
Ratková č. 160	100	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č. 161	99	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č. 162	91	dom obytný (pôv. dom remeselnícky) bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 163	92/1, 92/2, 92/3	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 171	65	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 172	4/4	požiarna zbrojnica		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 180	62	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č. 200	409/2	dom smútku		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

Ratková č. 202 a 40	322/2 , 322/1	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č. 204	278/5 , 278/4	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha
Ratková č. 208	1211/2	dom synagóga bez využitia		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č. 210	92/2, 92/3	dom obytný bývanie		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	2	hospodárska budova ku fare bez využitia		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č.	78/3	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	86/5, 86/2, 86/3	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	92/4	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č.	114/3	hospodárska budova skladové priestory		nehnutelnosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda

Ratková č.	114/2	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č.	117/2	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č.	125/4	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	129/4	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	129/6	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č.	131/2 , 132	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda
Ratková č.	141/1	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č.	164/4	hospodárska budova bez využitia		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	narušený fasáda, strecha
Ratková č.	166/2	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha

Ratková č.	176	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	199/2 , 201	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č.	217/3	Garáž parkovanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	253	hospodárska budova dreváreň		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	269/1	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	278/2 , 278/3	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	279/5	garáž parkovanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č.	283	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	285/3 , 285/4	dom obytný obchod		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda

Ratková č.	302/3	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	326/1	prístrešok parkovanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
Ratková č.	335	dom obytný obchod		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	333/1 , 337/4	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	343/1	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	346	hospodárska budova a garáž skladové priestory a parkovanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	349	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	377	garáž parkovanie		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha
Ratková č.	398	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nost' rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda, strecha

Ratková č.	400	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	409/1	vstupná brána do cintorína prechod		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	409/1	Márnica bez využitia		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý fasáda
Ratková č.	1202	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha
Ratková č.	1209	hospodárska budova skladové priestory		nehnutel'nosť rešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci fasáda, strecha

Objekty nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

Novostavby postavené po roku 1970, ktoré situovaním na parcele, objemom a výrazom pôsobia v pamiatkovej území rušivo.

obec súp. č.	parc. číslo	charakter funkčné využitie	fotodokumentácia	zatriedenie nehnutel'ností v pamiatkovom území	stavebnotechnický stav
Ratková č. 11	394/2	dom obytný bývanie		nehnutel'nosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý

	Ratková č. 51	300	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Ratková č. 64	170	obchod		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Ratková č. 84	257	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Ratková č. 116	174	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Ratková č. 117	177	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Ratková č. 211	279/4	dom obytný bývanie		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	dobrý
	Ratková č.	370/1	garáž		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Ratková č.	171, 169	rozostavaný objekt bez využitia		nehnutel'nost' nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	nedokončená stavba

	Ratková č.	254	garáž		nehnuteľnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci
	Ratková č.	281/1	garáž		nehnuteľnosť nerešpektujúca pamiatkové hodnoty územia	vyhovujúci

Pamätihodnosti obce

Obec Ratková vedie zoznam pamätihodností schválený Obecným zastupiteľstvom v Ratkovej uznesením č. 27/2007.

Zoznam pamätihodností obce:

1. Obecný úrad, radnica, súp. č. 1, parc. č. 103

Historická fotodokumentácia:

Súčasný stav radnice:

2. Evanjelická škola, súp. č. 2, parc. č. 4/2

F.1.7. Archeologické náleziská

Vzhľadom na archeologický potenciál územia možno archeologické hnutelné i nehnuteľné nálezy predpokladať v bezprostrednej blízkosti neskorogotického, pôvodne rímsko-katolíckeho kostola sv. Mikuláša, dnes evanjelického a. v. kostola, ktorý stojí pravdepodobne na mieste staršieho sakrálneho objektu. Jeho existenciu a stavebné fázy by objasnil práve archeologický výskum v interiéri i v exteriéri dnes stojaceho kostola. V jeho blízkom okolí v období stredoveku existoval zrejme cintorín.

Hoci prvá písomná zmienka o Ratkovej je známa až z roku 1413, jej vznik sa predpokladá už v polovici 13. storočia. Na ploche námestia a v parcelách prilahlých obytných objektov možno rátať s výskytom archeologických nálezov, ktoré by dosvedčili existenciu stredovekého osídlenia.

Z územia Ratkovej a z jej chotára nie sú dosiaľ známe hnutelné, či nehnuteľné archeologické nálezy, dokladajúce praveké osídlenie tejto časti Gemera.

Za archeologické lokality v chotári Ratkovej možno považovať zaniknuté stredoveké obce Forovo a *Proša*. Obe obce vznikli pravdepodobne v 14. storočí a v písomných prameňoch sú doložené v roku 1427. Forovo patrilo Soldosovcom a zaniklo okolo roku 1560. *Proša* zanikla už koncom 15. storočia, jej obyvateľstvo sa pravdepodobne presunulo do neďalekého Ploského.

F.1.8. Zeleň v pamiatkovom území

Zeleň pamiatkového územia je neoddeliteľnou súčasťou urbanistickej štruktúry sídla a spolu s architektúrou tvorí jednotný celok. Pravdepodobne prvým typom zámerne vysádzanej vegetácie bola zeleň úžitkových záhrad (ovocné stromy), ktorá zodpovedá poľnohospodársko-technickému spôsobu obživy pôvodného obyvateľstva. Plochy zelene záhrad boli situované v priamej väzbe na obytnú a dvorovú časť, ukončené hospodárskymi stavbami (pozemky

pôdorysne tvaru úzkeho a dlhého obdĺžnika, s radením v smere od námestia – dom, dvor, záhrada, hospodárske objekty).

V 16. storočí bola významnému remeselníckemu mestu Ratková udelená výsada trhov, čomu zodpovedá aj voľná dispozícia námestia, ktoré nemalo pravdepodobne až do 2. polovice 20. storočia žiadne sadovnícke úpravy (potvrďuje to aj kópia katastrálnej mapy Ratkovej z roku 1868, v ktorej nie sú vyznačené žiadne vegetačné úpravy). V období po druhej svetovej vojne (v rámci dláždenia plochy námestia čadičovými kockami) vznikli dnešné sadovnícke úpravy námestia. Sú tvorené troma samostatnými upravenými plochami vo forme parčíkov (v okolí budovy obecného úradu a v centrálnom priestranstve námestia) a líniovými úpravami pred zástavbou na severnej a južnej strane námestia vo forme trávnatých porastov, s lokálnymi nepravidelnými líniovými dosadbami stromov.

Areál cintorína situovaný severozápadne nad centrom obce je tvorený trávnatým porastom so skupinovou a solitérnou výsadbou stromovej a krovinovej vegetácie. V druhovom zložení porastov prevládajú ihličnaté dreviny (tuje a smrek), z listnatých drevín dominujú vekovo a habituálne hodnotné jedince líc.

Plošne rozsiahlym a dominantným areálom v západnej časti námestia je areál ev. kostola, fary a bývalej ev. školy. V súčasnosti je zeleň areálu tvorená hlavne trávnatým porastom s ojedinelou výsadbou prevažne krovinovej vegetácie.

Charakteristika súčasného stavu zelene v pamiatkovom území

- **Plochy dvorov** – plošne výrazne zastúpená štruktúra, tvorená dvormi a tzv. spoločnými prechodnými dvormi, v minulosti pravdepodobne nespevnenými plochami bez sadovníckych úprav, s hospodárskym a spoločenským využitím.
- **Plochy spoločných prechodných dvorov** - výrazný a špecifický typ štruktúry pamiatkového územia, tvoriaci prechodové uličky nespevneného charakteru, s prípadným trávnikovým porastom.
- **Plochy záhrad** – zeleň záhrad domov úžitkového charakteru, situované v zadných častiach parciel v priamej nadväznosti na domy, dvory a hospodárske budovy; v minulosti využívané hlavne na pestovanie ovocných drevín (jablone, slivky, hrušky, čerešne) a hospodárskych plodín. Záhrady si do súčasnosti zachovali pôvodnú funkciu a situovanie v rámci historickej urbanistickej štruktúry.
- **Plochy zelene verejných priestranstiev** – sadovnícky upravené plochy zelene na námestí (v okolí budovy obecného úradu, v centrálnom priestranstve námestia a líniové úpravy pred zástavbou domov na severnej a južnej strane námestia), založené pravdepodobne v období po roku 1945.
- **Plocha zelene cintorína/areálov (kostol, fara, býv. ev. škola)** – sadovnícky upravená plocha cintorína s vekovo a habituálne hodnotnými jedincami líc, plocha zelene vyhradeného areálu kostola, fary a bývalej ev. školy.
- **Hodnotné solitérne stromy** - v pamiatkovom území zastúpené vekovo a habituálne hodnotnými prevažne jedincami líc (Tilia).
- **Plochy ostatnej zelene** – plochy zelene, ktoré nie je možné začleniť v rámci uvedených kategórií. V pamiatkovom území sú zastúpené prevažne stromovou a krovinovou vegetáciou (solitérnou i skupinovou) a trávnikovými porastmi v okolí cestných komunikácií, chodníkov, parkovísk a pod.

Zatriedenie zelene podľa zachovaných pamiatkových hodnôt:

A. Plochy zelene zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu:

- tento typ zelene sa na území pamiatkovej rezervácie nevyskytuje.

B. Plochy navrhované na zápis:

- tento typ zelene sa na území pamiatkovej rezervácie nevyskytuje.

C. Plochy zelene s pamiatkovou hodnotou:

- plochy zelene, solitérna zeleň alebo uličné líniové vegetačné štruktúry zachované aspoň vo fragmentoch na pôvodných plochách a uliciach, s väzbou na zachovanú historickú urbanistickú štruktúru:
 - plochy dvorov (napr. parc. č. 249 atď.)
 - plochy spoločných prechodných dvorov (napr. parc. č. 86/4 atď.)
 - plochy záhrad (napr. parc. č. 294/1 atď.)
 - plocha zelene cintorína/areálov (napr. kostol, fara, býv. ev. škola)
 - hodnotné solitérne stromy (napr. jedinec lipy pri ev. kostole)

D. Plochy zelene rešpektujúce historické prostredie:

- novodobé parkové úpravy, plochy zelene alebo solitérna zeleň, ktorá síce nenadväzuje na vzory z minulosti, ale vhodne dotvára interiér sídla, prípadne akceptuje historické dominanty;
- plochy zelene na parcelách bez špecifickej funkcie, príp. zeleň náletová, bez negatívneho vplyvu na historické prostredie:
 - plochy zelene verejných priestranstiev (napr. plochy zelene na námestí, v okolí budovy obecného úradu)
 - plochy ostatnej zelene (napr. trávnatá plocha pod areálom cintorína a za areálom ev. kostola, fary a ev. školy)

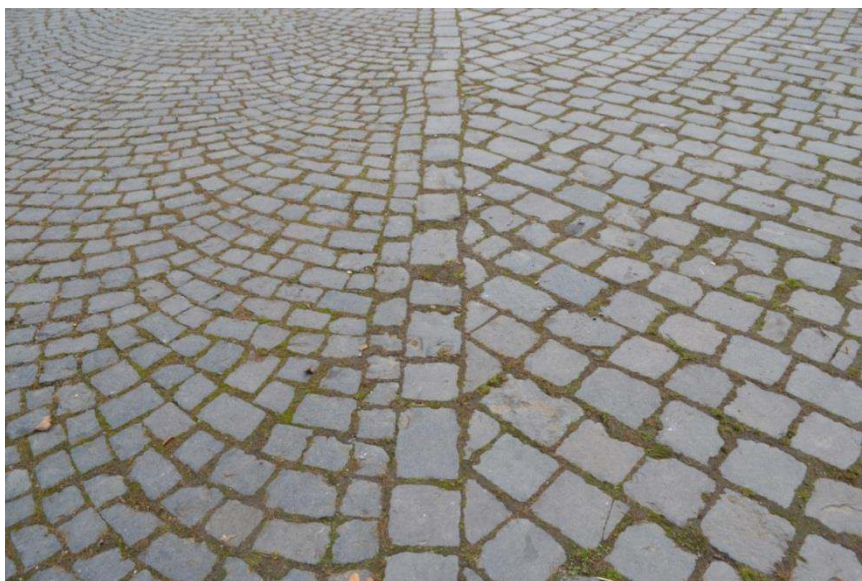
E. Plochy zelene nerešpektujúce historické prostredie:

- tento typ zelene sa na území pamiatkovej rezervácie nevyskytuje.

F.1.9. Prvky uličného interiéru a uličného parteru

Verejné priestranstvá a komunikácie

Plocha námestia je realizovaná z vejárovite položených čadičových kociek spravidla rovnakého formátu. Vznik tejto povrchovej úpravy datujeme po roku 1945. Styk medzi komunikáciou a zeleným pásom v severnej časti námestia je riešený tzv. „betónovými kockami“, ktoré plnia funkciu povrchového žľabu. V spoločných dvoroch vo svahu je niekedy odvodnenie riešené povrchovým žľabom z lomového kameňa. Chodníky sú podobne ako cestné komunikácie riešené z čadičových kociek, často však realizované z kamennej dlažby nepravidelného tvaru uloženej do suchého lôžka. Časť verejných komunikácií (pred radnicou a pred obchodom) prešla rekonštrukciou a bola na nich realizovaná zámková dlažba sivej farby resp. na iných polohách je upravená a opatrená bitúmenovou (asfaltovou) vrstvou.

Povrchová úprava komunikácie - cesta

Povrchová úprava komunikácie - chodník

F.1.9.1. Drobná architektúra

Mobiliár

Mobiliár pozostávajúci z prefabrikovaných lavičiek a smetných košov je osadený v oddychových zónach námestia vytvorených v cca 70. rokoch 20. stor.

Osvetlenie

Spôsob osvetlenia územia nevykazuje žiadne historizujúce prvky a nemá pamiatkovú hodnotu. Prezentuje ho rad železobetónových stĺpov osadených na rozhraní komunikácie námestia a chodníka v zelenom páse (cca 70. roky 20.storočia).

F.2. Pamiatkové hodnoty územia nehmotnej povahy

Historické názvy sídla:

Rathko (1413), Rattko (1775), Ratkova (1786), maď. Ratkó

Chotárne názvy:

Hlinášky: časť obývaná Rómami vyrábajúcimi nepálené tehly, váľky

Próža, Forovo : pomenovania zaniknutých osád, ktoré sa stali súčasťou Ratkovej, na mieste ktorých boli vybudované stupy využívané súkenníkmi a mlyn.

Pomníky, pamätné tabule:

- súčasťou areálu evanjelického kostola je **pomník** z roku 1940 venovaný **Danielovi Bachátovi (1840-1906)**, evanjelickému biskupovi, spisovateľovi, ktorý sa v Ratkovej narodil. Neskôr bola na pomník umiestnená pamätná tabuľa maliara Samuela Belániho (1822-1850) a botaničky a mineralogičky Izabely Textorisovej (1866-1949).
- na východnej fasáde zvonice smerujúcej do námestie je situovaný pamätník občanom Ratkovej, ktorí padli v prvej svetovej vojne, odhalený v roku 1937.
- pamiatke židovských detí, ktoré navštevovali evanjelickú školu, je venovaná tabuľa umiestnená na budove evanjelickej školy v areáli kostola.
- pamätná tabuľa s textom: „V tejto budove v priebehu SNP zasadal miestny revolučný národný výbor“ je osadená na súčasnej budove pošty v južnej časti zóny.

Významné osobnosti:

Daniel Bachát – Dumný (1840-1906), farár, spisovateľ, prekladateľ.

Ľudovít Balco (1872-1958), farár, náboženský spisovateľ, dramatik.

Samuel Beláni (1822-1852), maliar, účastník povstania v r.1848-49.

Ladislav Augustín Gál (1829-1894), farár, publicista, folklorista, národný buditeľ.

Cyril Gallay (1854-1913), básnik publicista.

Daniel Gallay (1827-1872), notár, rodolub, organizátor kultúrneho života v Ratkovej.
Ondrej Věkoslav Chotvác (1819-1894), národovec, zakladateľ ústrednej knižnice v Ratkovej v roku 1832.
Doc. PhDr. Ľudovít Lašán (1909-1994), básnik, publicista, vysokoškolský pedagóg.
Ján Palic (1872-1948) farár, cirkevný publicista, člen Slovenskej národnej rady roku 1918.
Izabela Textorisová (1866-1949), prvá slovenská botanička.

F.3. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNOT ÚZEMIA

Vyhláška Okresného úradu v Rimavskej Sobote za pamiatkovú zónu obce Ratková považuje:

- a) *pôvodné urbanisticko - architektonické riešenie centrálnej časti obce*
- b) *systém parcelácie a zástavby na pozemkoch*
- c) *priestranstvá tvoriace charakter pamiatkovej zóny*
- d) *nehnutelné kultúrne pamiatky (kostol neskorogotický zo 16. stor.)*
- e) *objekty navrhované na zápis od ústredného zoznamu kultúrnych pamiatok a objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny – objekty ľudovej architektúry, hospodárskych objektov ako aj cirkevných stavieb a verejných objektov z obdobia klasicizmu a secesie*

V rozhodnutí Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-237/2014-221/1004 z 20. januára 2014, ktorým bola vyhlásená zmena pamiatkovej zóny Ratková je predmetom ochrany historická sídelná štruktúra námestia obce Ratková, tak ako sa vyvinula cca do polovice 20. storočia. Predmet ochrany bol rozšírený podľa návrhu na zmenu vyhlásenia pamiatkovej zóny obce Ratková vypracovaný Pamiatkovým úradom SR 11/2011. Predmetom ochrany je historická sídelná štruktúra námestia obce Ratková, tak ako sa vyvinula cca do polovice 20. storočia. Ide najmä o ochranu:

- *urbanisticko – architektonického riešenia centrálnej časti obce*
- *panorámy a siluety sídla s jej historickými dominantami (najmä kostol a zvonica) na pozadí typickej krajiny*
- *systému parcelácie a spôsobu zástavby na pozemkoch*
- *pôvodných riešení verejných priestranstiev (dlažba, prvky drobnej architektúry a pod.)*
- *siluety striech a spôsobu zastrešenia*
- *objektov zapísaných v ÚZPF (ktoré zároveň podliehajú režimu osobitnej ochrany podľa zákona č. 49/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov; najmä §§ 27,28) a tiež o ochranu ostatnej zástavby dotvárajúcej historický charakter pamiatkovej zóny (verejné objekty, obytné /najmä/ remeselnícke domy, hospodárske stavby a pod.)*
- *pôvodných riešení exteriérov historických objektov (fasády a pod.)*
- *pôvodných riešení vymedzovania logických celkov v rámci štruktúry historického sídla (napr. oplotenia, živé ploty, deliace múriky, vizuálne členenie priestoru povrchovou, úpravou plôch a pod.)*
- *historickej zelene a zelene spoluvytvárajúcej charakteristický obraz pamiatkovej štruktúry*
- *historických častí cintorína*
- *historických technických riešení na území pamiatkovej zóny (napr. vodné kanály, opornémúry a pod.)*

Historický pôdorys a parcelácia sídla

- historický nepravidelný pôdorys vyplývajúci z konfigurácie terénu, miestnych komunikácií a vodného toku
- námestie polšošovkovitého tvaru orientované kolmo na os hlavnej komunikácie
- miestna sieť komunikácií, prechodných dvorov a chodníkov
- historická parcelácia s remeselníckymi domami s dlhými hĺbkovo orientovanými obdĺžnikovými parcelami
- spôsob situovania objektov na parcele

Silueta a panoráma sídla

- charakteristická silueta sídla s výškovými a hmotovými dominantami (kostol, zvonica, radnica a škola) vnímateľná v diaľkových pohľadoch zo západnej a východnej strany
- panoráma sídla osadeného v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria vnímateľná v pohľadoch z interiéru sídla severným a západným smerom
- charakteristické pohľady v interiéri pamiatkového územia

Objemovo-priestorová skladba územia

- vyvážená objemovo-priestorová skladba územia gradujúca k solitérnej zástavbe západnej časti námestia
- výškové zónovanie prízemných remeselníckych domov
- reliéf strešnej krajiny s valbovými, polvalbovými a sedlovými strechami s podlomenicou

Objektová skladba územia

- objekty NKP a nehnuteľnosti v pamiatkovom území vytypované na vyhlásenie za NKP
- nehnuteľnosti s pamiatkovými hodnotami a nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia
- komunikácie a verejné priestranstvá
- dvory a záhrady
- systém zelene s pamiatkovou hodnotou

Architektonicko-historické hodnoty objektov

- jednopodlažné remeselnícke domy s prechodnými spoločnými dvormi vytvárajúce súvislú zástavbu resp. samostatne stojace, situované na hĺbkovo orientovaných parcelách, obdĺžnikového pôdorysu čiastočne podpivničené, so sedlovou strechou s hrebeňom orientovaným kolmo na námestie, s murovaným štítom presvetleným dvojicou otvorov
- sakrálné, administratívne a iné stavby
- charakteristická dispozícia objektov
- vertikálne a horizontálne konštrukcie
- zachované typy striech: valbové, polvalbové, sedlové strechy s podlomenicou

Umelecko-historické hodnoty objektov

- štuková výzdoba fasád objektov z druhej pol. 19. inšpirovaná „gemerským klasicizmom“ (blízkosť Jelšavy)
- maľované nápisy na fasádach (evanjelická škola, radnica?)
- štuková výzdoba priečelí objektov zo začiatku 20. stor.
- štuková výzdoba klenieb v interiéri stavieb
- kamenné ostenia otvorov (vstupy do suterénov)
- drevené výplne okien, dverí
- kovové výplne dverí a exteriérové okenice

Kultúrne a pamiatkové hodnoty archeologických nálezov a nálezísk

- predpokladané archeologické nálezy najmä v areáli pôvodne neskorogotického kostola sv. Mikuláša

Metóda ochrany a prezentácie pamiatkového územia

- revitalizácia urbanisticko-historickej štruktúry,
- sanácia a regenerácia existujúceho stavebného fondu s jeho primeraným funkčným využitím prednostne trvalého bývania,
- regenerácia verejnej zelene.

G. ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE HODNÔT ÚZEMIA

Všeobecné podmienky pri ochrane pamiatkového fondu

Každý je povinný správať sa tak, aby svojim konaním neohrozil základnú ochranu kultúrnych pamiatok a základnú ochranu pamiatkového územia a nespôsobil nepriaznivé zmeny stavu pamiatkového fondu a stavu archeologických nálezísk.

G.1. Požiadavky na primerané funkčné využitie územia

Analýza funkcií:

- **historická funkcia:** administratívno-správna, bývanie, drobná remeselná výroba
- **súčasná funkcia:** obytná, administratívno-správna, služby (obchodné prevádzky)
- **cieľová funkcia:** obytná, rekreačná, kultúrno-spoločenská, drobné hospodárenie
- **neprípustné funkcie:** funkcie poškodzujúce pamiatkové hodnoty územia (priemyselná a poľnohospodárska veľkovýroba, skladové hospodárstvo, veľké dopravné areály a komunikácie, čerpacie stanice pohonných hmôt, veľko-predajné priestory a iné veľkokapacitné stavebné zámery - hotelové komplexy, penzióny) a všetky iné funkcie, narúšajúce urbanizmus a charakter pamiatkového územia a sekundárne vyvolávajúce neprimerané nároky na dynamickú, statickú dopravu, technickú infraštruktúru a jej prvky, riešenia a zariadenia alebo iné nežiaduce nároky, nadmerným spôsobom zaťažujúce objekty alebo prostredie pamiatkovej zóny

Primerané funkčné využitie územia PZ Ratková je základnou požiadavkou ochrany pamiatkového územia.

1. Zachovať a udržiavať súčasnú funkciu pamiatkového územia s dôrazom na obytnú funkciu. Funkčné využitie nehnuteľností (stavby, pozemky, zeleň) v pamiatkovom území podriaďovať pamiatkovým hodnotám PZ, ich kapacitným a stavebno-technickým možnostiam.
2. Nové funkčné využitie nehnuteľností v pamiatkovom území nesmie spôsobiť úbytok ich pamiatkových hodnôt, narúšať ich pohľadovo, prevádzkovo a technickým riešením alebo inak znemožňovať ich vhodnú prezentáciu.

G.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie

G.2.1 Požiadavky na zachovanie a ochranu historickej pôdorysnej schémy

1. Zachovať historický pôdorys, jeho komunikačný systém, tvorený hlavnou komunikačnou osou a kolmo orientovaným polšošovkovým námestím.
2. Zachovať, udržiavať a regenerovať princíp historickej parcelácie (tvar, veľkosť a orientácia parciel v členitom teréne).
3. Zachovať a udržať sieť súčasných cestných komunikácií a chodníkov, vylúčiť ich rozširovanie.
4. Zachovať, udržiavať a regenerovať charakteristickú konfiguráciu terénu, minimalizovať potreby jeho úprav.

G.2.2. Požiadavky na reguláciu novej zástavby

Územie pamiatkovej zóny nevytvára podmienky pre určenie rezervných plôch.

1. Novostavby umiestniť na plochách a v rozsahu po zaniknutých stavbách, archívne dokumentovaných (výkres zásad).
2. V severnom okraji PZ je možnosť doplnenia novej zástavby s dodržaním stavebnej čiary.
3. Osadenie v teréne, objemovo-priestorové riešenie a pôdorysný tvar novostavieb, situovaných na mieste zaniknutých objektov prispôbiť charakteru okolitej zástavby.
4. Novostavby riešiť v rozsahu pôvodného pôdorysu, jednopodlažné s možnosťou zobytnenia podkrovia, s rešpektovaním konfigurácie terénu a úrovne komunikácie, chodníka.
5. Zobytnenie podkrovia objektov na území PZ je prípustné pri zachovaní charakteristického sklonu strechy (33 až 40°), výšky hrebeňa strechy vo väzbe na okolitú zástavbu.
6. Spôsob presvetlenia podkrovia a počet strešných okien (resp. vikierov) a ich rozmery budú individuálne posúdené.
7. Pri výbere krytiny novostavby použiť charakteristický materiál, tvar a farebnosť (odtíene sivej) historickej strešnej krytiny v PZ.
8. Fasády riešiť uplatnením regionálnych architektonických znakov a charakteristických materiálov.
9. Farebnosť fasád novostavieb riešiť v pastelových farebných odtieňoch, vylúčiť kontrastné a sýte stavby.
10. Vylúčiť použitie netypických a rušivo pôsobiacich architektonických prvkov, materiálov (plasty, sklo, hliník, nerez, chróm,...) a povrchových úprav, ktoré nie sú charakteristické pre dané územie.
11. Nezastavovať verejné priestranstvá, komunikácie.

Pre územie pamiatkovej zóny je vymedzená jedna revitalizačná plocha (P – plocha na revitalizáciu).

P – plocha na revitalizáciu

Lokalita: východná časť námestia ohraničená komunikáciami, dominuje jej skelet polyfunkčného objektu

Parcelné vymedzenie: 168/1, 168/2, 169, 170, 171, 172

Návrh funkčného využitia: obytná, rekreačná, kultúrno-spoločenská, drobné hospodárenie

Kompozičné vzťahy: V tejto časti PZ došlo k plošnej asanácii historickej zástavby a k narušeniu pôvodnej urbanistickej štruktúry (nedostavaný polyfunkčný objekt – skelet, objekt obchodnej prevádzky). Novo navrhovanú zástavbu riešiť podľa požiadaviek na reguláciu novej zástavby, rešpektovať zachovanú časť parcelácie, nadväzovať na spôsob a pôdorysný tvar zástavby situovanej v jej bezprostrednom okolí s dôrazom na zvýšenie podielu zelene.

Výškové zónovanie: 1 nadzemné podlažie + podkrovie so zastrešením sedlovými strechami.

Prípravná a projektová dokumentácia: Dotvorenie priestoru s návrhom výškového zónovania bude nutné overiť urbanisticko-architektonickou štúdiou (s dôrazom na riešenie plôch zelene).

G.3 Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu hodnotnej objektovej skladby

G.3.1. Požiadavky na ochranu charakteru tradičnej zástavby

1. Zachovať a udržiavať charakteristický spôsob zástavby a ústredný priestor námestia.

2. Zachovať typické osadenie objektov v závislosti od konfigurácie terénu, orientáciu hrebeňov striech jedno až dvojpodlažných objektov.
3. Zachovať charakteristickú priestorovú a objemovú kompozíciu.

G.3.2. Požiadavky na zásady diferencovaného prístupu k ochrane, obnove a údržbe objektov

Zástavba na území PZ sa podľa pamiatkovej hodnoty delí na:

Národné kultúrne pamiatky sú nehnuteľnosti s individuálnymi pamiatkovými hodnotami (historické, spoločenské, urbanistické, krajinné, architektonické, vedecké, technické, výtvarné, umelecko-remeselné), evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, tvoria podstatu PZ, ich asanácia je neprípustná.

Nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP sú objekty s vysokým podielom zachovaných pamiatkových hodnôt (historické, spoločenské, urbanistické, krajinné, architektonické, vedecké, technické, výtvarné, umelecko-remeselné). Svojim pôdorysným založením, výškovým a priestorovým usporiadaním, dispozíciou a výrazom exteriéru spoluvytvárajú historickú urbanistickú štruktúru pamiatkového územia, ktorá je predmetom pamiatkovej ochrany, na území PZ je potrebné ich zachovať a chrániť.

Nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou sú historické objekty so zachovanými pôvodnými časťami konštrukcií, úpravami fasády (rozmery a výplne otvorov, detailmi štukovej výzdoby, prvkami strešnej konštrukcie,...) a inými detailmi, ktoré vhodne prezentujú hodnoty pamiatkového územia, je vhodné ich zachovať a chrániť.

Nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia sú objekty, ktoré dodržiavajú pôvodnú parceláciu a spôsob zástavby parcely, uličnú čiaru, objem stavby i vo vzťahu k okolitej zástavbe a vhodne dopĺňajú urbanistickú štruktúru pamiatkového územia. ide o nehnuteľnosti, ktoré prešli stavebnými úpravami bez znalosti a rešpektovania lokálnych charakteristických detailov.

Nehnuteľnosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia sú novostavby postavené po roku 1970, ktoré hmotou, výrazom a situovaním na parcele pôsobia v pamiatkovom území rušivo, ktoré narušujú harmóniu historického prostredia a z hľadiska ochrany individuálnych hodnôt pamiatkového územia je potrebná ich prestavba a úprava, resp. náhrada.

Národné kultúrne pamiatky

Obnova NKP je proces, založený na individuálnom prístupe k ich konkrétnym hodnotám s dôrazom na zachovanie urbanistickej, dispozičnej, hmotovo-priestorovej, výrazovej a ideovej autenticity a originality predmetnej nehnuteľnosti.

1. Zachovať a chrániť architektonické, umelecké, umelecko-remeselné artefakty a prvky, pôvodné materiály, povrchové a farebné úpravy, stavebné techniky a technológie NKP. Neprípustné je neopodstatnené nahradzovanie časových, slohových častí prvkov, či detailov, falzifikujúcich autentický stavebný vývoj, materiál a slohové zaradenie pamiatky.
2. Kópiou možno nahrádzať originálne historické prvky alebo materiály, ak stupeň poškodenia originálu je nezvratný. Kópia musí byť identická s originálom

materiálovo, tvarovo, konštrukčne, povrchovo a farebne a musí mať rovnaké vizuálne a funkčné vlastnosti.

3. V nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné zachovať autentickú hmotu alebo materiál historických prvkov, dodržiavať zásadu kontinuity, t.j. zachovať nadväznosť na pôvodný materiál, technologický a remeselný postup.
4. Pri realizácii obnovy NKP a iných novodobých zásahoch do historických prvkov a materiálov uplatniť zásadu reverzibility.
5. Zachovať, udržiavať a regenerovať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické – konštrukcia, dispozícia a materiál, historické, výtvarné, technické riešenie, umelecko-remeselné súčasti interiéru a exteriéru).
6. Zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie NKP.
7. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
8. Limitovať zbytnosť a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom individuálneho posúdenia.
9. Zachovať existujúce tvary striech (ich konštrukcie a sklony) a použitú pôvodnú strešnú krytinu a detaily.
10. Vylúčiť zateplovanie NKP.
11. Vylúčiť neopodstatnené dostavby a prístavby NKP.

Nehnutelnosti vytypované na vyhlásenie za NKP

Úprava nehnuteľností v pamiatkovom území je procesom s individuálnym prístupom, zameraným na ochranu exteriéru.

1. Zachovať a udržiavať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické – konštrukcia, dispozícia a materiál, historické, výtvarné, technické riešenie, umelecko-remeselné súčasti interiéru a exteriéru).
2. Zachovať a udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie objektov.
3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
4. Limitovať zbytnosť a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom individuálneho posúdenia.
5. Zachovať existujúce tvary striech (ich konštrukcie a sklony) a použitú pôvodnú strešnú krytinu a detaily.
6. Vylúčiť zateplovanie ich obvodových konštrukcií.
7. Vylúčiť ich neopodstatnené dostavby a prístavby.

Nehnutelnosti s pamiatkovou hodnotou

1. Zachovať, udržiavať a regenerovať všetky pôvodné pamiatkové hodnoty (architektonické, výrazové, materiálové, konštrukčné riešenie, dispozíciu, umelecko-remeselné súčasti exteriéru).
2. Zachovať, udržiavať výškové, objemové a priestorové usporiadanie objektov.
3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
4. Limitovať zbytnosť a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia preveriť architektonickou štúdiou.
5. Zachovať existujúce tvary striech a ich sklony a typické detaily.
6. Vylúčiť ich exteriérové zateplovanie.
7. Prípustnosť prístavieb bude predmetom osobitného posúdenia.

Nehnutelnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

1. Udržiavať a rehabilitovať všetky zachované pamiatkové hodnoty (architektonické, výrazové, materiálové a konštrukčné riešenie, dispozíciu, umelecko-remeselné súčasti exteriéru).
2. Zachovať, udržiavať ich výškové, objemové a priestorové usporiadanie.
3. Vylúčiť nadstavanie o ďalšie podlažie.
4. Limitovať zobytnenie a iné funkčné využitie podkrovia, vhodnosť a spôsob presvetlenia podkrovia bude predmetom osobitného posúdenia.
5. Zachovať existujúce tvary striech a ich sklony a detaily.
6. Vhodnosť ich zatepl'ovania bude predmetom osobitného posúdenia.
7. Prípustnosť prístavieb bude predmetom osobitného posúdenia.
8. Stavebnými úpravami eliminovať nevhodné zásahy z predchádzajúceho obdobia.

Nehnutelnosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia

1. Eliminovať účinok ich nevhodných stavebných riešení
2. Prípadné stavebné úpravy zamerať na odstránenie ich nevhodného (architektonického, materiálového, konštrukčného a farebného) riešenia a eliminovať ich účinky v historickom prostredí.
3. Vylúčiť akékoľvek ich nadstavby, prípustnosť dostavieb a prístavieb preveriť architektonickou štúdiou.
4. Vylúčiť umiestnenie vikierov, balkónov a iných prvkov, ktoré by novými hmotami zdôraznili ich nevhodné objemovo-priestorové riešenie.

G.4. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu výškového a priestorového usporiadania objektov

1. Zachovať a udržiavať výškové a objemovo-priestorové usporiadanie objektov historickej zástavby s historickými výškovými dominantami (ev a.v kostol, zvonica, škola radnica).
2. Vylúčiť umiestňovanie akýchkoľvek nových výškových a objemovo - priestorových dominant na území PZ.

G.5. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu prvkov uličného interiéru a uličného parteru

G.5.1. Požiadavky na ochranu typických prvkov prostredia

1. Zachovať a v opodstatnených prípadoch obnoviť funkciu historického parteru uličných fasád (s typickou osovosťou okenných a vstupných otvorov, architektonickým a výtvarným riešením, rytmom, tektonikou, výplňami otvorov a pod.); neosadzovať novotvary.
2. Pri návrhu prvkov drobnej architektúry vychádzať z tradičných materiálov (kameň, drevo, kov).
3. Zachovať, udržiavať a regenerovať historickú profiláciu a niveletu terénu.
4. Zachovať, obnoviť a udržiavať plochu námestia a iných verejných plôch vo funkčno-účelovej kombinácii spevnených plôch a zelene.
5. Zachovať historické línie a parametre peších komunikácií a chodníkov (niveletu, pozdĺžne a priečne profily).
6. Rehabilitovať pôvodnú povrchovú úpravu a použitý materiál pri obnove verejných komunikácií.

7. Povrchovú úpravu komunikácií a chodníkov riešiť s použitím charakteristických materiálov (kamenná dlažba, čadičové kocky).
8. Spôsob a technológiu ukladania dlažby realizovať podľa zachovaných archívnych podkladov a historických analógií, uprednostniť prírodné materiály tradičných proporcí.
9. Vylúčiť použitie atypických tvarov a materiálov dlažby; zjednotiť ich vzhľad postupným nahrádzaním nevhodne realizovaných úprav peších komunikácií.

G.5.2. Požiadavky na zachovanie a použitie charakteristických stavebných materiálov

1. Pri návrhu regenerácie prvkov uličného interiéru uplatňovať charakteristické prírodné materiály (drevo, kameň, kov) a architektonické riešenia s dôrazom na integritu historického prostredia PZ.
2. Pri stavebných úpravách NKP a vytypovaných objektoch použiť tradičné stavebné materiály (drevo, kameň, kov) a technológie s dôrazom na remeselné prevedenie.
3. Pri exteriérových stavebných úpravách ostatných nehnuteľností a novostavieb použiť tradičné stavebné materiály.
4. V území PZ vylúčiť použitie nevhodných materiálov a prvkov a farebných riešení:
 - lesklé, zrkadliace a reflexné materiály, resp. ich povrchové úpravy
 - novodobé obklady fasád
 - plastové výrobky v akejkoľvek podobe
 - veľkorozmerné plechové profilované krytiny
 - hliníkové profily, ušľachtilý kov
 - veľkorozmerné sklenené plochy

G.5.3. Požiadavky na zachovanie, ochranu, obnovu a údržbu pamiatkových a výtvarných hodnôt drobnej architektúry a umeleckých diel

1. Zachovať pamiatkové (historické, spoločenské,..) hodnoty viažuce sa na osobnosti a udalosti symbolicky prezentované najmä pamätnými tabuľami.

G.5.4. Požiadavky pre umiestňovanie reklamných zariadení a nasvetlenia - iluminácie

1. Umiestňovanie reklamných zariadení je možné len na objektoch poskytujúcich služby (v rozsahu označenia prevádzky).
2. Veľkosť reklamného zariadenia podriadiť architektonickému výrazu a individuálnym hodnotám objektu.
3. Použiť vhodnú kombináciu účelovej funkcie osvetlenia verejných komunikácií a prostriedky iluminácie na zdôraznenie dominantných a významných historických objektov a areálov.
4. Osvetlenie je možné situovať na stĺpoch v línii, na predele chodníkov pozdĺž domoradi a vozovky.
5. Prvky verejného osvetlenia, ich druh, tvar a materiál zjednotiť a prispôbiť historickému prostrediu pamiatkovej zóny (uprednostniť drevené stĺpy, prípadne kovové stĺpy, vylúčiť použitie betónových prefabrikátov).

G.5.5. Požiadavky na riešenie infraštruktúry a technických zariadení

1. Minimalizovať osadzovanie nadzemných technických objektov, líniové prvky infraštruktúry prednostne umiestiť pod úrovňou terénu.
2. Vodovodné šachty umiestniť na najmenej exponované miesta; materiálové riešenie poklopu zosúladiť s charakterom komunikácie a jeho povrchovým riešením.

3. Eliminovať účinok (zmenou trasovania, resp. realizovaním preložky do zeme) nevhodne umiestnených stĺpov vzdušného elektrického vedenia, rušivo pôsobiacich v exponovaných a charakteristických pohľadoch na historické dominanty a siluetu PZ.
4. Vylúčiť osadzovanie nových trafostaníc a stĺpov vzdušného vedenia. Existujúce zariadenia sú dočasným riešením; nové vedenia musia svojim technologickým riešením zohľadniť požiadavku ochrany pamiatkových hodnôt územia a zachovať jeho nenarušený vnútorný aj vonkajší obraz územia.
5. Odstrániť nefunkčné technické zariadenia a siet'ové pripojenia.
6. Zariadenia technickej infraštruktúry (plynomery, ELI rozvodné skrinky, trafostanice, klimatizačné jednotky, satelitné a telekomunikačné zariadenia, kolektory a iné) neumiestňovať v pohľadovo exponovaných polohách uličného interiéru, prípadne minimalizovať ich vizuálny účinok.

G.6. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia

1. Zachovať, chrániť a rehabilitovať existujúce historické dominanty územia, ktoré spoluvytvárajú siluetu sídla (areál ev. a. v. kostola, radnica)
2. Vylúčiť realizáciu nových dominant alebo akcentov v obraze sídla.
3. Zachovať historickú objemovo – priestorovú gradáciu zástavby so špecifickým výrazom obrazu sídla.
4. Nové stavebné úpravy existujúcich nehnuteľností a umiestňovanie novostavieb podriaďovať zachovaným historickým dominantám a existujúcej kompozícii výškového a priestorového usporiadania.
5. Vylúčiť akékoľvek stavebné činnosti rušivo pôsobiace na uchovanie a prezentáciu charakteristickej siluety a panorámy; posúdením z viacerých chránených pohľadov.
6. Vylúčiť solitérnu výsadbu drevín, ktoré by mohli tvoriť dominanty a nevhodne vizuálne zasahovať a narúšať charakteristické pohľady.
7. Zachovať vnímanie charakteristického vonkajšieho a vnútorného obrazu PZ, určeného chránenými pohľadmi:

Chránené diaľkové pohľady na pamiatkové územie

- I. pohľad z areálu poľnohospodárskeho družstva severozápadným smerom (dominuje zvonica, kostol a radnica, vľavo dole budovy slúžnovského okresu a synagóga)
- II. pohľad z kopca juhozápadným smerom (veža kostola v zákryte so zvonnicou)
- III. pohľad z kopca (komunikácia z Hnúšte) severovýchodným smerom (zvonica v zákryte s vežou kostola, vpravo budova školy)

Chránené pohľady v interiéri pamiatkového územia

1. pohľad juhovýchodným smerom na jednu z dominant západnej časti námestia (radnica) a zástavbu juhovýchodnej časti námestia
2. pohľad severovýchodným smerom na zástavbu v západnej časti územia
3. pohľad severozápadným smerom na námestie a jeho dominanty (radnica a zvonica)
4. pohľad juhozápadným smerom na námestie a jeho dominanty (radnica a zvonica)

Chránené vonkajšie pohľady na interiér pamiatkového územia

- A. pohľad severným smerom na objekty slúžnovského okresu a západný okraj pamiatkového územia (komunikácia)
- B. pohľad západným smerom (komunikácia na Repišťia) na okolitú zástavbu

- C. pohľad juhozápadným smerom na zástavbu východného okraja chráneného územia (komunikácia paralelná s osou námestia)
- D. pohľad východným smerom na okraj chráneného územia (v ľavo cintorín, vpravo veža zvonice a kostola)

G.7. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu archeologických nálezísk

Na území dnešného námestia v Ratkovej a parciel priľahlých domov možno opodstatnene predpokladať výskyt hnutelných a nehnuteľných archeologických nálezov z obdobia stredoveku a novoveku.

1. Podmieniť vykonaním archeologického výskumu, ktorého podmienky určí KPÚ v samostatnom rozhodnutí, všetky zásahy do terénu s predpokladaným výskytom archeologických nálezov, či už stavebnou činnosťou, terénnymi úpravami alebo hospodárskou činnosťou vyžadujúcou si zemné práce.
2. Spôsob a rozsah prezentácie archeologických nálezov, objavených pamiatkovým archeologickým výskumom, sa určí individuálne, na základe výsledkov výskumu, povahy a stavu zachovania nálezu.

G.8. Požiadavky na zachovanie, ochranu, regeneráciu a údržbu zelene

Plochy zelene s pamiatkovou hodnotou – plochy dvorov, záhrad, zelene cintorína/areálov a hodnotné solitérne stromy a skupiny stromov

1. Zachovať a udržiavať plochy dvorov vo funkčno-účelovej kombinácii zelene a spevnených plôch; spevňovať iba nevyhnutné komunikačné trasy a použiť prírodný materiál.
2. V porastovej štruktúre dvorov a záhrad uplatniť pôvodné druhy drevín, ovocné dreviny, drobné ovocie a pod.; do úprav nevnašať novodobé a netradičné prvky a materiály.
3. Zachovať, obnoviť a udržiavať zeleň areálov vo forme otvorených trávnatých priestranstiev so solitérnou a skupinovou výsadbou stromov a krov pôvodných listnatých druhov drevín; minimalizovať spevnené plochy a pri ich úprave použiť prírodný materiál.
4. Na plochách dvorov, záhrad a areálov vylúčiť výsadbu ihličnatých drevín a existujúce nevhodné ihličnaté dreviny odstrániť.
5. Hodnotné solitérne stromy zachovať a udržiavať ich v dobrom zdravotnom a estetickom stave a vykonávať ich pravidelnú odbornú údržbu; pri náhrade dožitých jedincov uplatniť zásadu zachovania druhového zloženia.

Plochy zelene rešpektujúce historické prostredie – plochy zelene verejných priestranstiev a ostatnej zelene

1. Zachovať a udržiavať plochy zelene verejných priestranstiev a plochy ostatnej zelene; pri ich úpravách uplatniť pôvodné druhy drevín; vylúčiť výsadbu ihličnatých drevín a do úprav nevnašať novodobé a netradičné prvky a materiály.
2. Existujúcu stromovú vegetáciu pravidelne udržiavať a zaistiť tak jej dlhodobú funkciu, dobrý zdravotný stav a prevádzkovú bezpečnosť.

H. LEGISLATÍVA, MANAŽMENT OCHRANY, VYUŽÍVANIA A REGENERÁCIE ÚZEMIA

H.1. Legislatíva, medzinárodné dohovory

Platné právne predpisy :

- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov
- Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov;
- Uznesenie č. 91/2001 Z. z. k Deklarácii Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva z 28. februára 2001
- Zákon č. 479/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii

Medzinárodné dohovory:

- Európsky dohovor o ochrane archeologického dedičstva (revidovaný - oznámenie č. 44/2001 Z. z.)
- Dohovor o ochrane architektonického dedičstva Európy (oznámenie č. 369/2001 Z. z.)
- Európsky dohovor o krajine č. 515/2005 Z. z. (EdoK)

H.2. Pamiatkový zákon a základné pojmy

Podmienky ochrany kultúrnych pamiatok, pamiatkových území, archeologických nálezov a archeologických nálezísk, v súlade s vedeckými poznatkami a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná upravuje zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších zmien.

Pamiatkový zákon ďalej upravuje organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ako aj práva a povinnosti vlastníkov, iných právnických osôb a fyzických osôb a ukladanie pokút za protiprávne konanie na úseku ochrany pamiatkového fondu, ktorý je významnou súčasťou kultúrneho dedičstva a ktorého zachovanie je verejným záujmom (pozn. čl. 44 ods. 2 a 3 Ústavy SR).

Pamiatkový fond je podľa § 2 ods. 1 pamiatkového zákona súbor hnutelných vecí a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa pamiatkového zákona za kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Za pamiatkový fond sa považujú aj veci, o ktorých sa začalo konanie o vyhlásenie za kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

Pamiatková hodnota je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany.

Kultúrna pamiatka je podľa § 2 ods. 3 pamiatkového zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Ak

ide o archeologický nález, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnutelná vec alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu.

Archeologický nález je podľa § 2 ods. 5 pamiatkového zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, ktorá je dokladom o živote človeka a o jeho činnosti od najstarších dôb do roku 1918 a spravidla sa našla alebo nachádza sa v zemi, na jej povrchu alebo pod vodou. Archeologickým nálezom je tiež zbraň, munícia, súčasť uniformy, vojenský výstroj alebo iný vojenský materiál, ktorý sa našiel v zemi, na jej povrchu alebo pod vodou a pochádza pred roku 1946.

Pamiatkové územie je podľa § 2 ods. 4 pamiatkového zákona sídelný územný celok alebo krajinný územný celok sústredených pamiatkových hodnôt alebo archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktorý je z dôvodu ich ochrany podľa tohto zákona vyhlásený za pamiatkovú rezerváciu (PR) alebo pamiatkovú zónu (PZ).

Archeologické nálezisko je podľa § 2 ods. 6 pamiatkového zákona topograficky vymedzené územie s odkrytými alebo neodkrytými archeologickými nálezmi v pôvodných nálezových súvislostiach.

Pamiatková rezervácia je podľa § 16 ods. 1 pamiatkového zákona územie s uceleným historickým sídelným usporiadaním a s veľkou koncentráciou nehnuteľných kultúrnych pamiatok alebo územie so skupinami významných archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktoré možno topograficky vymedziť.

Ochrana pamiatkového fondu je podľa § 2 ods. 7 pamiatkového zákona súhrn činností a opatrení zameraných na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu kultúrnych pamiatok a pamiatkových území.

Základná ochrana pamiatkového územia je podľa § 29 ods. 1 pamiatkového zákona súhrn činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkmi nehnuteľnosti zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie pamiatkového územia.

Pamiatkový výskum je podľa § 35 ods. 1 a 2 pamiatkového zákona odborná činnosť zameraná na získavanie poznatkov o kultúrnych pamiatkach, pamiatkových územiach, archeologických nálezoch a o archeologických náleziskách. Vykonáva sa na prípravu obnovy a reštaurovania kultúrnych pamiatok, na vypracovanie zásad ochrany pamiatkových území a na vedecké a dokumentačné účely.

Urbanisticko-historický výskum je druh pamiatkového výskumu, ktorého výsledkom je dokumentácia urbanisticko-historického výskumu pamiatkových území. Pamiatkový výskum podľa § 35 ods. 3 môže vykonávať len fyzická osoba s osobitnou odbornou spôsobilosťou v príslušnom odbore na základe osvedčenia vydaného Ministerstvom kultúry SR.

Predpisy a postupy pri obnove a údržbe kultúrnych pamiatok alebo objektov, ktoré sa nachádzajú na pamiatkovo chránenom území pamiatkovej rezervácie upravujú ustanovenia pamiatkového zákona.

Orgánom štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu sú Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Pamiatkový úrad SR a krajské pamiatkové úrady.

Krajský pamiatkový úrad je podľa § 11 ods. 1 pamiatkového zákona v prvom stupni vecne príslušným správnym orgánom, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk.

Prvostupňový orgán podľa § 32 pamiatkového zákona :

- vydáva rozhodnutia a záväzné stanoviská vlastníkovi, ktorý má zámer realizovať obnovu alebo úpravu nehnuteľnosti, vyhlásenej za národnú kultúrnu pamiatku, alebo sa nachádzajúcej v pamiatkovom území.
- v rozhodnutí alebo v záväznom stanovisku uvedie, či navrhovaný zámer je z hľadiska záujmov pamiatkovej ochrany prípustný a určí podmienky, za ktorých je možné tieto práce pripravovať a vykonávať. Toto rozhodnutie alebo záväzné stanovisko je podkladom pre rozhodovanie stavebného úradu.

Práva a povinnosti vlastníka NKP alebo nehnuteľnosti v pamiatkovom území obsiahnuté v pamiatkovom zákone:

Ochrana pamiatkového fondu (§ 27 ods. 1a 2 pamiatkového zákona) :

- Základná ochrana kultúrnej pamiatky je súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie jej ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu, na trvalé udržiavanie dobrého stavu, vrátane jej prostredia a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu
- V jej bezprostrednom okolí nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vlastník NKP má právo (§ 28 ods. 1 pamiatkového zákona) :

- požiadať KPÚ o bezplatné poskytnutie odbornej a metodologickej pomoci vo veciach ochrany NKP
- požiadať obec a ministerstvo o finančný príspevok

Vlastník NKP je povinný (§ 28 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona) :

- vykonávať základnú ochranu NKP
- užívať NKP v súlade s jej pamiatkovou hodnotou
- umožniť zamestnancom orgánu na ochranu pamiatkového fondu vstupovať do priestorov nehnuteľných NKP
- oznámiť KPÚ a obci každé ohrozenie, poškodenie, odcudzenie alebo zničenie NKP
- oznámiť na KPÚ každú zamýšľanú zmenu využitia NKP.

Vlastník nehnuteľnosti, ktorá nie je NKP, ale nachádza sa na pamiatkovom území alebo ochrannom pásme (§ 28 ods. 4 pamiatkového zákona) :

- má právo požiadať KPÚ o bezplatné poskytnutie odbornej a metodologickej pomoci
- je povinný s nehnuteľnosťou nakladať a užívať ju tak, aby neohrozoval pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky a pamiatkového územia

Obnova kultúrnej pamiatky a úprava nehnuteľnosti (§ 32 pamiatkového zákona) :

Ak zamýšľa vlastník, resp. užívateľ NKP alebo objektu v pamiatkovom území vykonať obnovu – súbor špeciálnych odborných činností, ktorými sa vykonáva údržba, konzervovanie, oprava, adaptácia a rekonštrukcia NKP alebo jej časti, je povinný KPÚ predložiť žiadosť (a predpísané prílohy) o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy (§ 32 ods. 2 pamiatkového zákona).

Podľa (§ 32 ods. 4 pamiatkového zákona) v rozhodnutí KPÚ uvedie, či predpokladané práce sú z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom prípustné, a určí podmienky, za ktorých možno tieto práce pripravovať a vykonávať tak, aby sa kultúrna pamiatka

nehrozila, nepoškodila alebo nezničila, najmä či tieto práce možno pripravovať iba na základe výskumov a inej prípravnej dokumentácie.

Ak vlastník nehnuteľnosti v pamiatkovom území, ktorá nie je kultúrnou pamiatkou má zámer vykonať úpravu takejto nehnuteľnosti, novú stavbu alebo úpravu pozemku alebo stavby je povinný vyžiadať si rozhodnutie KPÚ. V rozhodnutí KPÚ uvedie či je predkladaný zámer prípustný a určí podmienky vykonania úprav, najmä zásady objemového členenia, výškového usporiadania a architektonického riešenia exteriéru nehnuteľnosti (§ 32 ods. 5 a 7 pamiatkového zákona).

Reštaurovanie kultúrnej pamiatky (§ 33 pamiatkového zákona) :

Podľa § 33 ods. 1 pamiatkového zákona je reštaurovanie národnej kultúrnej pamiatky alebo jej časti osobitný druh obnovy.

Podľa § 33 ods. 2 pamiatkového zákona reštaurovanie môže vlastník pripravovať iba na základe predchádzajúceho rozhodnutia krajského pamiatkového úradu o zámere na reštaurovanie.

Podľa § 33 ods. 4 pamiatkového zákona druh reštaurátorskej dokumentácie, rozsah reštaurátorských výskumov, druh, rozsah a podmienky vykonávania reštaurátorských prác určí krajský pamiatkový úrad v rozhodnutí o zámere na reštaurovanie v prípade nehnuteľnej kultúrnej pamiatky najneskôr v rozhodnutí o prípravnej dokumentácii obnovy kultúrnej pamiatky.

Podľa § 33 ods. 6 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad vydá osobitné rozhodnutie o každom stupni reštaurátorskej dokumentácie.

Podľa § 33 ods. 7 pamiatkového zákona reštaurovanie môže vykonávať len fyzická osoba, ktorá má odbornú spôsobilosť podľa § 5 ods. 2 písm. a) až d) zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov v znení neskorších predpisov.

Úloha obcí pri ochrane pamiatkového fondu (§ 14 pamiatkového zákona) :

- na území obce utvárať všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamiatkového fondu
- dbá, aby vlastníci kultúrnych pamiatok konali v súlade s pamiatkovým zákonom
- koordinuje budovanie technickej infraštruktúry sídiel s pamiatkovým územím
- spolupôsobí pri zabezpečovaní úprav uličného interiéru a uličného parteru, drobnej architektúry, historickej zelene, verejného osvetlenia a reklamných zariadení tak, aby boli v súlade so zámermi na zachovanie a uplatnenie hodnôt pamiatkového územia
- podporuje iniciatívu občanov a občianskych združení pri ochrane pamiatkového fondu
- na základe výpisov z ústredného zoznamu vedie evidenciu pamiatkového fondu na území obce
- obec môže rozhodnúť o vytvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce
- zákon umožňuje okrem vyhláseného pamiatkového fondu chrániť aj ďalšie regionálne a miestne kultúrne hodnoty, ktoré rozhodnutím zaradí do evidencie pamätihodností obce
- pamätihodnosť je hnutelná alebo nehnuteľná vec kultúrno-historickej hodnoty, kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce

Záverečné ustanovenia

Poloha obce Ratková a prírodné danosti jeho bezprostredného okolia sa stali predpokladom vytvorenia historicky špecifickej sídelnej štruktúry, s osobitým architektonickým stavebným

štýlom tzv. „gemerským klasicizmom“, ktorá vďaka svojim individuálnym pamiatkovým hodnotám je dôvodom pre vyhlásenie územnej ochrany historického jadra obce Ratková na úrovni pamiatkovej zóny.

Zásady ochrany pamiatkového územia Pamiatkovej zóny Ratková sú dokumentom na vykonávanie základnej ochrany pamiatkového územia, sú súhrnom činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkmi nehnuteľností zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia.

Predmetné zásady definujú účel a predmet pamiatkovej ochrany, územný rozsah pamiatkového územia a požiadavky na zachovanie a ochranu jeho hodnôt. Sú súčasťou územného priemetu ochrany kultúrnych hodnôt územia, ktorý je podkladom na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie podľa osobitného predpisu.

Zásady ochrany pamiatkového územia sú predpokladom na dlhodobé a systémové zabezpečenie ochrany kultúrno-historických hodnôt územia, spoluprácu orgánov štátnej správy a územnej samosprávy, odborných organizácií, odborníkov špecializovaných vied, neziskových organizácií, laickej verejnosti a predovšetkým vlastníkov nehnuteľností.

Nadobudnutím Ich účinnosti, sa stávajú základným dokumentom pamiatkovej ochrany, používanom v rozhodovacom procese Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica.

Ing. arch. Zuzana Klasová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica

IV. PRÍLOHY

GRAFICKÁ DOKUMENTÁCIA

1. Vyhláška Okresného úradu v Rimavskej Sobote č. 2/1994 zo dňa 17. 10. 1994
2. Rozhodnutie – zmena vyhlásenia pamiatkovej zóny Ratková zo dňa 20. 01. 2014

VÝKRESOVÁ DOKUMENTÁCIA

- II. 1 Historická mapa z roku 1868. Doplnky z r. 1936. Kópia. Archív Pamiatkového úradu SR
- II. 2 Vymedzenie pamiatkového územia - právny stav
- II. 3 Širšie vzťahy
- II.4 Rozbor pamiatkových hodnôt objektov a priestorov územia
- II.5 Zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia

IV. PRÍLOHY

GRAFICKÁ DOKUMENTÁCIA

1. Vyhláška Okresného úradu v Rim. Sobote č. 2/1994 zo dňa 17. 10. 1994

Minu

V Y H L Á Š K A

Okresného úradu v Rim.Sobote č.2/1994
zo dňa 17.10.1994

o vyhlásení historického jadra
obce Ratková
za pamiatkovú zónu

-2-

Okresný úrad v Rimavskej Sobote podľa ustanovenia § 7 ods. 7 a § 14 ods. 3 zákona SNR č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy, čl. V. zákona SNR č. 295/1992 Zb. o niektorých opatreniach v miestnej samospráve a v štátnej správe a § 6 zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti vydáva vyhlášku o vyhlásení historického jadra obce "Ratková" za pamiatkovú zónu.

Článok 1

Účelom tejto vyhlášky je zabezpečiť ochranu historického jadra obce Ratková za pamiatkovú zónu hranicou určenou v prílohe tejto vyhlášky textovým popisom a grafickým zobrazením.

Článok 2

§ 1

Historické jadro obce Ratková sa vyhlasuje za pamiatkovú zónu.

§ 2

Hranica pamiatkovej zóny je vyznačená v prílohe tejto vyhlášky popisom a grafickým plánom. Územie pamiatkovej zóny je zakreslené v písomných a mapových operátoch evidencie nehnuteľností.

§ 3

Pre účely tejto vyhlášky sa za pamiatkovú zónu obce Ratková považujú:

- a) pôvodné urbanisticko-architektonické riešenie centrálnej časti obce
- b) systém parcelácie a zástavby na pozemkoch
- c) priestranstvá tvoriace charakter pamiatkovej zóny

- d) nehnuteľné kultúrne pamiatky (kostol neskorogotický z 16. storočia)
- e) objekty navrhované na zápis do Ústredného zoznamu kultúrnych pamiatok a objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny - objekty ľudovej architektúry, hospodárskych objektov ako aj cirkevných stavieb a verejných objektov z obdobia klasicizmu a secesie, ktoré sú určené v grafických podkladoch uložených na Okresnom úrade Rimavská Sobota, Obvodnom úrade Rimavská Sobota, ObÚ ZP Rimavská Sobota, OkÚ ZP Rimavská Sobota, Obecnom úrade Rimavské Janovce, Ministerstve kultúry Slovenskej Republiky, Katastrálnom úrade Rimavská Sobota, Pamiatkovom ústave Bratislava, Pamiatkovom ústave regionálne stredisko Rožňava.

§ 4

Všetky subjekty sú povinné:

- a) primerane využívať, udržiavať a postupne regenerovať kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok
- b) primeranými úpravami zhodnocovať priestory v pamiatkovej zóne
- c) zachovávať a modernizovať objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny, ktoré majú architektonickú alebo inú hodnotu a stavebno-technickú kvalitu
- d) novostavby povoliť s rešpektovaním pôvodných parciel a v mierke urbanistickej štruktúry pamiatkovej zóny
- e) udržiavať a uchovávať verejné priestory, plochy a drobnú architektúru vrátane verejnej zelene
- f) zachovávať pozitívne prvky priestorovej a hmotovej kompozície s rešpektovaním pôvodných uličných čiar a podlažnosti budov

§ 5

Úpravy kultúrnych pamiatok ako aj objektov dotvárajúcich prostredie a charakter pamiatkovej zóny a zásahy do

priestorovej a hmotnej skladby pamiatkovej zóny môžu byť vykonané len po vyžiadaní stanoviska Obvodného úradu v Hnúšti, ktoré sa opiera o odborný posudok Pamiatkového ústavu regionálneho strediska Rožňava.

V prípade novej výstavby v pamiatkovej zóne je potrebné riešiť individuálne projekty s typickými miestnymi znakmi ľudovej architektúry s použitím tradičných miestnych materiálov.

Sídlo Ratková má spracovanú územno-plánovaciu dokumentáciu z roku 1986, schválenú plénom ONV č. 8/86. Obecny úrad Ratková pri obstarávaní a schvaľovaní novej územno-plánovacej dokumentácie prihliada k hodnotám pamiatkovej zóny a vytvára pre regeneráciu územia primerané podmienky.

Článok 3

Vyhlásením pamiatkovej zóny nie sú dotknuté majetkovo - právne vzťahy.

Článok 4

ZÁVERECNÉ USTANOVENIA

§ 6

Porušenie ustanovení tejto vyhlášky podlieha pod kontrolnú činnosť orgánov miestnej štátnej správy a orgánov štátnej pamiatkovej starostlivosti.

§ 7

Porušenie povinností stanovených v tejto vyhláške sa postihuje v zmysle ustanovenia § 35 ods. 1, písmena d, e, i, a § 39 ods. 2 písmena d, e, g, zákona SNR č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a v zmysle § 46 zákona SNR č. 524/1990 Zb. ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch ak nejde o trestný čin.

-5-

§ 8

Táto vyhláška nadobúda účinnosť dňom po publikovaní vo
Vestníku vlády Slovenskej republiky.

Okresný úrad
Rimavská Sobota
30.

JUDr. Zdenka Ivaniková
poverená vedením OKÚ

2. Rozhodnutie – zmena vyhlásenia pamiatkovej zóny Ratková zo dňa 20. 01. 2014

1

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
sekcia kultúrneho dedičstva
Námestie SNP 33, 813 31 Bratislava 1

Krajší pamiatkový úrad v Benkei Systéle pravevho Lašongc
Evid. č.: 4232/2014
Datum: 20. 1. 2014
Vybevuje: PAV
Prilehy:

Krajší pamiatkový úrad v Benkei Systéle pravevho Lašongc
Evid. č.: 4232/2014
Datum: 20. 1. 2014
Vybevuje: PAV
Prilehy:

Bratislava, 20. január 2014
Číslo: MK-237/2014-221/1004

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky – sekcia kultúrneho dedičstva ako vecne príslušný správny orgán podľa § 5 a § 6 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení zákona č. 527/2003 Z. z. (ďalej len „správny poriadok“), podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a v súlade s ustanovením § 46 správneho poriadku vydáva toto

rozhodnutie:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky - sekcia kultúrneho dedičstva (ďalej len „ministerstvo“) ako správny orgán na návrh Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, Cesta Červený most 6, 814 06 Bratislava (ďalej len „Pamiatkový úrad“), zastúpeného PhDr. Katarínou Kosovou, generálnou riaditeľkou, podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona a v súlade s ustanovením § 46 správneho poriadku

vyhlasuje zmenu vymedzenia pamiatkovej zóny

Ratková.

Popis priebehu hranice pamiatkového územia:

Východiskovým bodom popisu hranice pamiatkovej zóny (ďalej len „PZ“) je jej najsevernejší bod, ktorý tvorí styčný bod parciel 1901/2, 456/2 a 1919/2. Hranica PZ ďalej pokračuje juhovýchodným (ďalej len „JV“) resp. južným smerom po hranici parciel 1901/2, 249, 248/1, 251, 252/2, 257, 273/5, 259/1, 259/3, 259/4, 259/5, 260 až do styčného bodu parciel 260, 261 a 1919/2. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1919/2 smeruje do styčného bodu parciel 232, 230 a 1919/2. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 230, 227, 221/1, 217/4, 217/3, 217/2, 217/6 až do

styčného bodu parciel 217/6, 1900/2 a 217/4. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1900/2 smeruje do styčného bodu parciel 1900/2, 209/2 a 209/1. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 209/2, 209/3, 207/2, 206/5, 206/4, 193, 175, 176, 180/2, 180/1 až do styčného bodu parciel 180/1, 1900/5 a 179. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcely 1900/5, 571/5 a 1903 smeruje do styčného bodu parciel 1903, 166/1 a 166/2. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 166/2, 165/2, 1902/1, 1211/2, 1211/1, 1208, 1207, 1212/2, 1202, 1209, 1902/1 až do styčného bodu parciel 1902/1, 1165/3 a 1165/5. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1902/1 smeruje do styčného bodu parciel 1902/1, 48 a 50. Ďalej hranica PZ pokračuje po hranici parciel 50 až do styčného bodu parciel 50, 48 a 1899/1. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1899/1 smeruje do východného rohu parciel 27/3. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 27/3, 28, 26 až do styčného bodu parciel 26, 23 a 1899/1. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1899/1 smeruje do východného rohu parciel 8/1. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 8/1 a 8/2 až do severného rohu parciel 8/2. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 1899/1 smeruje do východného rohu parciel 12. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 12, 409/1, 404, 403/2, 400, 398, 396/2, 396/1, 397/1, 394/2, 393, 392/1 až do styčného bodu parciel 392/1, 392/2 a 388/9. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcelu 388/9 smeruje do styčného bodu parciel 388/9, 389/2 a 389/1. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 389/2, 382/2, 378, 370/1, 371, 369/1, 368/1, 365, 367, 352, 365, 367, 352, 356/1, 351/2, 346, 342, 345, 331/1, 332, 329, 328, 320, 313/1, 311/2, 311/1, 310/1, 309/1, 309/2, 305/1 až do styčného bodu parciel 305/1, 305/3 a 1901/1. Odtiaľ hranica PZ, pretínajúc parcely 1901/1, 571/4 a 1901/2 smeruje do juhozápadného (ďalej len „JZ“) rohu parciel 456/3. Ďalej hranica PZ pokračuje po hraniciach parciel 456/3, 456/1 a 456/2 až do východiskového bodu opisu hranice PZ ktorým je styčný bod parciel 1901/2, 456/2 a 1919/2.

V zmysle ustanovenia § 29 ods. 2 zákona vypracuje Krajský pamiatkový úrad Košice alebo osoba oprávnená podľa § 35 ods. 3 zákona zásady ochrany pamiatkovej zóny v lehote do 31. decembra 2014.

Súpis parciel PZ Ratková

1
2
3
4/1
4/2
4/3
4/4
5
6
7
12
50
55
56

57								
58								
59/1								
59/2								
60	93/2	124	147	175	228	272	289/3	314/1
61	94	125/1	148	176	229/1	273/1	290/1	314/2
62	95	125/2	149/1	177	229/2	273/2	290/2	315
63	96	125/3	149/2	178	229/3	273/3	291/1	316
64	97/1	125/4	149/3	179	229/4	273/4	291/2	317
65	97/2	125/5	149/4	180/1	229/5	273/5	291/3	318
66	97/3	125/6	150	180/2	229/6	273/6	292	319
67	98/1	126	151	193	230	273/7	293	320
68	98/2	127	152/1	194	248/1	273/8	294/1	321
70	98/3	128	152/2	195	248/2	274	294/2	322/1
71	98/4	129/10	152/3	196	249	275/1	295/1	322/2
72	98/5	129/11	152/4	197	250	275/2	295/2	323
73	99	129/2	152/5	198	251	276	295/3	324
75	100	129/3	153	199/1	252/1	277	296	325
76	101	129/4	154	199/2	252/2	278/1	297/1	326/1
77	102	129/5	155	201	253	278/2	297/2	326/2
78/1	103	129/6	156	204/1	254	278/3	297/3	328
78/2	104	129/7	157	204/2	255	278/4	298/1	329
78/3	105	129/8	159/1	205/1	256	278/5	298/2	330/1
79/1	106	129/9	159/2	205/2	257	278/6	299/1	330/2
79/2	107	130	159/3	206/1	258/1	278/7	299/2	330/3
80	108	131/1	159/4	206/2	258/2	279/1	300	330/4
81	109	131/2	160/1	206/3	258/3	279/2	301/1	331/1
82	110/1	132	160/2	206/4	259/1	279/3	301/2	331/2
83	110/2	133	161	206/5	259/2	279/4	302/1	331/3
84/1	112	134	162	207/1	259/3	279/5	302/2	332
84/2	113/1	135/1	163	207/2	259/4	279/6	302/3	333/1
85	113/2	135/2	164/1	208	259/5	279/7	303	333/2
86/1	113/3	135/3	164/2	209/1	260	279/8	304	334
86/2	113/4	136/1	164/3	209/2	261	280	305/1	335
86/3	114/1	136/2	164/4	209/3	262	281/1	305/2	336
86/4	114/2	136/3	164/5	210/1	263	281/2	305/3	337/1
86/5	114/3	137	165/1	210/2	264	281/3	306	337/2
87/1	114/4	138	165/2	217/2	265	281/4	307	337/3
87/2	115	139	166/1	217/3	266	282	308	337/4
87/3	116	140	166/2	217/4	267	283	309/1	338
88	117/1	141/1	167/1	217/5	268/1	284	309/2	339/1
89	117/2	141/2	167/2	217/6	268/2	285/1	310/1	339/2
90	117/3	142	168/1	218	268/3	285/2	310/2	340/1
91	118	143/1	168/2	220	268/4	285/3	311/1	340/2
92/1	119	143/2	169	221/1	268/5	285/4	311/2	340/3
92/2	120	143/3	170	221/2	269/1	286	312/1	341

92/3	121/1	143/4	171	222	269/2	287	312/2	342
92/4	121/2	144	172	225	269/3	288	312/3	343/1
92/5	122	145	173	226	270	289/1	313/1	343/2
93/1	123	146	174	227	271	289/2	313/2	343/3
344	373/1	1212/1						
345	373/2	1212/2						
346	373/3	1899/1						
347	374/1	1899/2						
348/1	374/2	1900/1						
348/2	374/3	1900/2						
349	375	1900/3						
350	376	1900/4						
351/1	377	1900/5						
351/2	378	1901/2						
352	379	1902/1						
353	380	1903						
354	381	1919/2						
355	382/1	372/3						
356/1	382/2							
356/2	388/9							
357	389/2							
358	390							
359	391							
360/1	392/1							
360/2	393							
361/1	394/1							
361/2	394/2							
362/1	396/1							
362/2	396/2							
362/3	397/1							
362/4	397/2							
363/1	398							
363/2	400							
363/3	403/1							
364	403/2							
365	404							
366/1	405							
366/2	409/1							
367	409/2							
368/1	571/4							
368/2	571/5							
369/1	1201							
369/2	1202							
369/3	1206							
370/1	1207							
370/2	1208							

371 1209

372/1 1211/1

372/2 1211/2

Odôvodnenie

Správny orgán začal dňa 20. novembra 2013 správne konanie vo veci zmeny vyhlásenia pamiatkovej zóny Ratková na základe písomného návrhu, spracovaného v roku 2013, ktorý predložil Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky v súlade s § 20 ods. 1 zákona Pamiatkový úrad.

Účastníkom konania – vlastníkom nehnuteľností vo vymedzenom území, bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania na Obecnom úrade Ratková a vyvesené na úradnej tabuli na dobu 15 dní. Oznámenie o začatí správneho konania vo veci vyhlásenia pamiatkovej zóny bolo tiež vyvesené na úradnej tabuli Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Správny orgán vychádzal zo zisteného skutkového stavu, t. j. z predloženého návrhu na vyhlásenie pamiatkovej zóny, vyplývajúceho zo skutočností a splnenia kritérií podľa § 20 ods. 1 zákona v spojení s § 2 ods. 4 zákona. Tým sú naplnené ustanovenia zákona na vyhlásenie pamiatkovej zóny v verejnom záujme.

Návrh na zmenu vyhlásenia PZ vyplynul z výsledkov previerky Pamiatkovej zóny Ratková, ktorá bola súčasťou plánu hlavných úloh Pamiatkového úradu v roku 2011. Cieľom zmeny je jednak prispôbienie hranice PZ aktuálnemu stavu zachovania pamiatkových hodnôt územia a jednak upresnenie hranice pamiatkovej zóny, podľa možnosti, jej zosúladenie s čiarami polohopisu v aktuálnej katastrálnej mape.

Materiál bol spracovaný na základe Návrhu na vyhlásenie pamiatkovej zóny z roku 1994, revízie pamiatkovej zóny 2004, revízie pamiatkovej zóny v roku 2011 spojenej s terénnym prieskumom a aktuálnej katastrálnej mapy.

Navrhnutá hranica pamiatkovej zóny Ratková je v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č.162/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len "katastrálny zákon"), s vyhláškou Úradu geodézie, kartografie a katastra SR (ďalej len „ÚGKK SR“) č. 461/2009 Z. z. a Smernicou ÚGKK SR č. 84.11.13.31.26.00-99.

Vymedzené chránené územie podľa pôvodného návrhu z roku 1994 zahŕňa podstatnú časť zástavby obce, najmä jej historické jadro, ktoré tvorí pravidelné námestie a zástavba, ktorá ho lemuje, ako aj súbor historických dominánt vo vrchnej (západnej) časti námestia. Opis hranice PZ podľa vyhlásenia z roku 1994. Úprava hranice PZ je navrhnutá z dôvodov:

1) ochrany pamiatkových hodnôt.

V severovýchodnej časti PZ je navrhovaná redukcia územia PZ a to z dôvodu, že historická zástavba tejto časti PZ (2-3 objekty) bola kompletne asanovaná. Dané územie tvorilo v rámci historickej štruktúry PZ z urbanistického hľadiska pomerne izolovanú enklávu, ktorej zmysel pre celok PZ predstavovali v tomto prípade najmä samotné historické objekty. Udržiavať naďalej dané územie ako súčasť PZ sa preto

javí ako neopodstatnené. Tento priestor na okraji PZ a zároveň aj na okraji obce v súčasnosti tvorí nezastavaná plocha s náletovou zeleňou.

V juhovýchodnej časti PZ je navrhované zväčšenie územia PZ o menší urbanistický súbor troch solitérnych jednopodlažných historických objektov (cca koniec 19. stor. resp. 1/3 20. stor.) a ich bezprostredné okolie.

2) prehľadnosti a jednoznačnosti hranice vzhľadom na čiaru polohopisu aktuálnej katastrálnej mapy.

Ostatné navrhované korekcie hranice vyplývajú z dôvodov výhodnosti trasovania hranice PZ po hraniciach parciel, tak aby bolo následne maximálne zjednodušené vyznačenie hranice PZ do katastra nehnuteľností a tiež aby sa nekomplikoval proces označovania jednotlivých parciel PZ príslušným kódom ochrany v listoch vlastníctva.

Obec vznikla v polovici 13. storočia, prvá písomná zmienka o nej je z roku 1413. V 15. a v 16. storočí sa Ratková vyvinula na remeselnícke a obchodné stredisko okolia. Vyrábalo sa tu železo, v roku 1564 pracovali v chotári tri pece a štyri hámre. Obec bola aj významným sídlom Husitov. Po tureckých vpádoch sa tu rozmohli remeslá. Obec bola od 2. polovice 19. storočia až do roku 1919 sídlom slúžnovského okresu. Ratková bola v minulosti centrom kultúrneho života celého okolia.

Základom pôdorysu obce je pomerne veľké námestie pravidelného (cca obdĺžnikového) pôdorysu v osi západ-východ. Os námestia je orientovaná kolmo na údolnú komunikáciu (popri potoku Turiec), ktorá je zároveň súčasťou priestoru námestia na jeho východnom okraji. Námestie je zo severu a z juhu lemované prizemnými trojpriestorovými domami so štítom orientovaným do ulice. V centre námestia je situovaná budova bývalého mestského domu z roku 1827. Na západe (t.j. v hornej časti) námestie uzatvára súbor cirkevných objektov, ktorý tvorí neskorogotický kostol zo 16. storočia (neskoršie upravovaný), zvonica (prelom 18. a 19. stor.), budova fary a bývalá evanjelická škola (klasicistický objekt z roku 1818). Pamiatkovo hodnotnou stavbou v centrálnej časti námestia je tiež hospodársky objekt - sýpka. Na údolíe potoka Turiec bolo naviazané budovanie historických výrobných objektov na východnom okraji obce. Takéto typy objektov boli tiež súčasťou východnej strany námestia, ktorou v minulosti prechádzal aj umelý vodný kanál (náhon).

Zástavbu v obci vytvárajú (pôvodne väčšinou remeselnícke) domy stavané na úzkych dlhých parcelách. Dlhé dvory sú prechodné. Hospodárske stavby sú umiestnené v zadných častiach dvorov. Nachádzajú sa tu pozoruhodné sýpky, stodoly a senníky. V južnej časti námestia sú hospodárske časti dvorov ukončené humnom a záhradou. V severnej časti námestia je zástavba (resp. dvory) ukončená komunikáciou (paralelnou s osou námestia), ktorá je takisto zastavaná rodinnými domami. Jadro historickej zástavby tvoria väčšinou trojpriestorové objekty, ktorých čelná fasáda je dvoj alebo trojosá so štítom a vstupom do pivnice. Vstup do pivnice je vytvorený z kamenného murovaného portálu a kovových dverí. Ako materiál sú väčšinou použité tehly z nepálenej hliny, prípadne štiepaný kameň alebo pálené tehly. Väčšina objektov je zastrešená sedlovou, alebo valbovou strechou. Krytina je keramická, prípadne plechová alebo azbestová (eternit). Na juhovýchodnom okraji obce sa v nadväznosti na údolnú komunikáciu nachádza súbor troch solitérnych dvojpodlažných objektov pravdepodobne z 1/3 20. stor. s historizujúcimi fasádami, ktorý pôvodne pravdepodobne obklopoval parkovo upravený priestor (dnes pošta,

zdravotnícke zariadenie a obytný (?) dom). Zástavba v sídle graduje smerom do centra, kde sú výškové dominanty a to kostol so zvonickou. Hodnotné pohľady na centrum obce sú z časti Repišťa.

Predmetom ochrany je historická sídelná štruktúra centrálnej časti obce Ratková, tak ako sa vyvinula cca do polovice 20. storočia. Ide najmä o ochranu:

- urbanisticko – architektonického riešenia centrálnej časti obce,
- panorámy a siluety sídla s jej historickými dominantami (najmä kostol a zvonica) na pozadí typickej krajiny,
- systému parcelácie a spôsobu zástavby na pozemkoch,
- pôvodných riešení verejných priestranstiev (dlažba, prvky drobnej architektúry a pod.),
- siluety striech a spôsobu zastrešenia,
- objektov zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZPF“) (ktoré zároveň podliehajú režimu osobitnej ochrany podľa zákona; najmä §§ 27 a 28) a tiež o ochranu ostatnej zástavby dotvárajúcej historický charakter pamiatkovej zóny (verejné objekty, obytné /najmä/ remeselnícke domy, hospodárske stavby a pod.),
- pôvodných riešení exteriérov historických objektov (fasády a pod.),
- pôvodných riešení vymedzovania logických celkov v rámci štruktúry historického sídla (napr. oplotenia, živé ploty, deliace múriky, vizuálne členenie priestoru povrchovou úpravou plôch a pod.),
- historickej zelene a zelene spoluvytvárajúcej charakteristický obraz pamiatkovej štruktúry,
- historických častí cintorína,
- historických technických riešení na území pamiatkovej zóny (napr. vodné kanály, oporné múry a pod.).

Pamiatkovú zónu vyhlasuje na návrh Pamiatkového úradu ministerstvo rozhodnutím, v ktorom vymedzí jej územie. Účastníci konania sú o rozhodnutí informovaní verejnou vyhláškou (§ 17 ods. 2 zákona).

Základná ochrana pamiatkového územia je súhrn činností a opatrení, ktorými orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy v spolupráci s vlastníkami nehnuteľností zabezpečujú zachovanie pamiatkových hodnôt v území, ich dobrý technický, prevádzkový a estetický stav, ako aj vhodný spôsob využitia jednotlivých stavieb, skupín stavieb, areálov alebo urbanistických súborov a vhodné technické vybavenie pamiatkového územia (§ 29 ods. 1 zákona).

Zásady ochrany pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny obsahujú požiadavky na primerané funkčné využitie územia, na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, prvkov interiéru a uličného parteru, charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, archeologických nálezísk, prípadne ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia (§29 ods. 3 zákona).

Vzhľadom na skutočnosť, že sú splnené všetky kritériá v ustanovení § 17 ods. 2 zákona v spojení s § 2 ods. 2 a ods. 4 zákona, správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Správny orgán, podľa § 26 ods. 1 správneho poriadku, doručí toto rozhodnutie verejnou vyhláškou.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu, v zmysle § 61 ods. 1 správneho poriadku, možno podať na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky – sekcii kultúrneho dedičstva rozklad v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Včas podaný rozklad má odkladný účinok.

PhDr. Pavol Šimunič, CSc.
generálny riaditeľ

Rozhodnutie sa doručí

1. Obecný úrad Ratková, Ratková č. 1, 982 65 Ratková
2. Obecný úrad Ratková – **doručenie formou verejnej vyhlášky**
3. Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
4. Ministerstvo kultúry SR, Úradná tabuľa – **doručenie formou verejnej vyhlášky**
5. Ministerstvo kultúry SR, sekcia kultúrneho dedičstva na založenie do spisu

Na vedomie

1. Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava (bez príloh)
2. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica (bez príloh)